

SLOVENEK

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po polti mesečno Din 14
b) dostavljen: na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40
Mesečna priloga: Vestnik SHS

Gene inseratom:
Enostolpna polna vrsta malih
oglasov po Din. 1.— in Din. 1.50
veliki oglas nad 45 mm vi-
sine po Din. 2.—, poslana list-
ka po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izbrana vsak dan izvzemati
pomočnika in dneva po pravi-
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirali se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 228.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštno hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.
Zagreb 39.011, Sarajev. 7563, praške in dunaj. 24.797.

Novi levičarji.

»Ni dvoma, da sedanja situacija de-
mokratke žene krepko na levo, to je tja, ka-
mor jim itak kažejo glavne smernice nji-
hovega programa.« To je zdaj volivna pa-
rola slovenske demokratske stranke, ka-
kor beremo v »Jutru« 27. decembra. Člo-
vek se spričo tega sprašuje, čemu se go-
spodje demokrati niso tudi dosedaj držali
smernic, katere jim baje kaže njihov pro-
gram in zakaj jih šele sedanja situacija
»žene na levo?«

Na to vprašanje skušajo demokrati od-
govoriti na dva načina, ki sta oba enako
naivna. Prvič bi radi, da bi javnost sploh
pozabila, da so oni bili kdaj na vladi sku-
paj z radikali. Ker pa to ni mogoče, hočejo
vsaj odvaliti od sebe vso odgovornost za
režim žalostnega spomina in ga naprtiti ra-
dikalom. Mi »pravijo, sploh nismo nikoli
bili vlada, »demokratskega režima doslej
v tej državi sploh ni bilo, zatrjuje »Jutro«,
mi smo bili le v koaliciji, in zato nismo za
nobeno stvar odgovorni.

Čemu pa so potem demokrati sploh
bili v koaliciji? Čemu se take koalicije
sploh sklepajo? Ali ne v svrhu sporazum-
nega in dogovornega vladanja, kjer so vsi
solidarno za vse odgovorni? Saj se gospodje
demokrati takrat, ko so bili v vladi, te od-
govornosti tudi niso branili. Junaško so jo
sprejemali nase, češ, to je naše delo, mi
se »demagogije« ne bojimo, mi bomo po tej
poti tudi vztrajali, pa naj opozicija kriči,
kolikor hoče. Zdaj, ko so jih radikali iz
vlade proti njihovi volji in siloma izbrnili,
pa jih je naenkrat ta pogum minil in čisto
neženirano pišejo, da »je vse vračanje od-
govornosti na demokrate ena izmed cene-
nih laži, ki se tako lahkoverno širijo v na-
ši javnosti!« Ne, laž ni to, da so oni za vse
čine koalicijske vlade v polni meri odgo-
vorni; to je neizpodbitna resnica, dokler
bodo na svetu v politiki veljale koalicije.
Laž je to, kar hoče »Jutro«: zdaj slovenski
javnosti natveziti kakor Pilat, ki si je umil
roke, potem ko je Kristusa izdal Judom.
To je res laž in sicer zelo debela.

Drugi način, kako bi demokrati radi
opravičili svoje ultrareakcionarne metode
v bivši vladi, je ta, da svojo alijanso z ra-
dikalci predstavljajo kot nekaj, kar je bilo
v prid državi nujno potrebno. Kajti, če bi
se ne bili demokrati z radikali združili, bi
se pa bili — klerikalci, modruje »Jutro«.
Ta argument more res učinkovati samo na
možgane za eno celo stoletje zaostale po-
deželske demokratske inteligence. Prvič je
vprašanje, kaj bi bili »klerikalci« naredili,
da se demokrati niso koalirali z radikali.
Drugič izhaja ta »Jutrova« argument iz ne-
usmiljeno neumne predpostavke, da brez
demokratov država sploh ne more obstati.
Vendar pa zdaj vidimo, ko demokratov ni
več v vladi, da država kljub temu obstaja
dalje in najbrž še bo. Tretjič pa je to stra-
šenje s klerikalizmom tako obrabljeno
orožje, da more danes imeti svoj efekt
kvečjemu še pri enem ali dveh »napred-
nih« evičarskih omizjih v kakšnem od Bo-
ga pozabljenem gnezdu. »Klerikalizma« ni-
ti v Rimu več ni, na Slovenskem pa imamo
opraviči slovensko ljudsko stranko, to je
s politično organiziranim, kulturno in go-
spodarsko izobraženim ter socialno napred-
nim, na krščanskih moralnih načelih snu-
jočim slovenskim ljudstvom, kakor ga n.
pr. tako markantno opisuje Herman Wen-
del v svoji pravkar izšli knjigi. Zato tudi
ta najnovejši trik dr. Žerjave, ki zopet vle-
če klerikalnega zmaja za rep iz davno po-
zabljenega kota, ne bo prav nič zalegal.

Kar pa se tiče tiste »Jutrove« grožnje,
da bodo zdaj demokrati krenili na levo, se
jim ne bodo smejali samo radikali, ampak
celo — krave. Demokratje, očetje Obznane,
vseh socialnoreakcionarnih zakonov, zago-
vorniki smrtnih justifikacij, avtorji bati-
naških metod, ubijalci valute, pa na levo
— to je snov za komično opereto, ne pa za
resno politiko. Nič manj zabavno ni, če
zdaj v »Jutru« oznanjajo »formulo jugoslo-
vstva«, obstoječo v uvaževanju »histo-
rije in gospodarske centralne važnosti
države«, kakor tudi kulturne »začade« (!)
»Jutroge Slovencev!« To pišejo tisti, ki so
v zgodovinskih tradicij Hrvatov doslej
to norčevali, Slovence pa sploh od-

rekli vsako narodno samoopredeljenost in
preganjali slovensko vseučilišče ter jezik,
ki so ga v svojem lastnem glasilu pačili in
še pačijo na ljubo srbščine.

Če pa še opomnimo, da oni, ki so
 uvedli med nas prvi korupcijske metode
moderna bankokratstva, sedaj v »Jutru«
pišejo, da pojde z njimi zdaj vsak, »ki ne
zida svoje moči na kapitalu, na levo« —

smo postavili potrpljenje naših čitateljev
dovolj na izkušnjo. Več zdravi želodec go-
tovo ne prenese. Zato raje nehamo in bomo
čakali, dokler kdo tem »levičarjem« ne po-
migne s prstom, naj se vrnejo k — mini-
strskim stolčkom in opuste svoje radikal-
no »levičarstvo«. Dokler se to ne zgodi, pa
morebiti še doživimo, da se demokrati
vpišejo v — tretjo internacionalo.

Pogajanja za izpopolnitev vlade.

PONUDBE VLADE MUSLIMANOM. — POGAJANJA S KMETIJACI.

Belgrad, 27. decembra. (Izv.) Danes
je imel ministrski svet sejo od 9. do 1. po-
poldne in od 4. do pol 8. zvečer. Predvsem
se je razpravljalo o imenovanju velikih
županov za Hrvatsko in Slovenijo. Defini-
tivna odločitev v tem oziru še ni padla,
pač pa bo na jutrišnji seji, ko se dopolne
zopet sestane ministrski svet. Razen tega
se je razpravljalo na seji ministrskega sve-
ta o zahtevah muslimanov glede vstopa v
vlado. Ministrski svet je sklenil, da ponudi
muslimanski skupini Maglajlić-Karameh-
medović ministrstvo za trgovino in indu-
strijo, nadalje ministrstvo brez portfelja
ter eno podtajniško mesto. Govorilo se je
tudi o ponudbi samostojnega kmet. kluba
glede vstopa v vlado, vendar pa ni še v
tem pogledu padla v ministrskem svetu
odločitev. Načela se je tudi razprava o
stanovanjskem vprašanju, ki se bo nade-
ljevala jutri dopolniti. Sklenjeno je, naj
minister za socialno politiko izdela nov
stanovanjski pravilnik. Nadalje se je raz-
pravljalo o komunique vlade glede vzro-
kov vladne krize in sestave volivnega ka-
bineta.

VLADNI KOMUNIKE.

Po seji je izdala vlada nastopni ko-
munike:

Ostavka prejšnjega kabineta Nikole
Pašića je izzvala zmešnjavo v parlamen-
tarnih odnosih koaliranih skupin, ki so
tvorile vladno večino. Dotlej z velikimi
težavami izvajano delo glede rešitve
posameznih nujnih zakonov je postalo
skoro nemogoče, ker so se večkrat po-
navljali nastopi dela demokratskega
kluba, ki je pri razpravi o vladnih pred-
logih prešel v delno opozicijo in glasoval
z njo. Poleg tega se je tudi s sodelovan-
jem demokratske stranke same uvedla
izvenparlamentarna akcija, s katero se ni
samo rušila in slabila avtoriteta kabine-
ta, temveč se je tudi omajala podlaga
celokupne dosedanje državne politike.
Tekom situacije, ko so prišla na dnevni
red tako velika vprašanja kakor vpraša-
nje o splošnih smereh vladne politike, je
podal kabinet Nikole Pašića ostavko, da
bi se položaj popolnoma razčistil in da bi
se proučilo, ali je nadaljnja koalicija v
izpremenjenih razmerah mogoča in ali bi
se mogli rešiti v narodni skupščini ne-
kateri nujni zakonski predlogi.

Stališče demokratskega kluba in nje-
govih članov z ozirom na rešitev političnih
vprašanj, radi katerih je nastala kriza, ni
te krize niti malo razčistilo. Nasprotno so
pokazali vsi pojavi in vsa dejstva, da so
delokrogi v demokratskem klubu postali
stvarno razdeljeni in da manjkajo nadaljni

uspešni koalicijski politiki na dosedanji
podlagi in dosedanjem programu glavni
pogoji enotnega političnega naziranja. Ra-
dikalni poslanski klub ni mogel iti zaprtih
oči preko tega dejstva ter je sklenil, da ne
stopi v koalicijo z demokrati, dokler nima
zagotovil glede osnovnih vprašanj državne
politike na isti politični podlagi. Razum-
ljivo je, da se je pri tako važnih vprašanjih
moralo zahtevati popolno razčiščenje polo-
žaja in ko se ni moglo dobiti podlage in
po ponovnih poizkusih so radikali sami
prevzeli državno upravo v prepričanju, da
jo bodo vodili po poti, ki bo dovela do
one politike, ki bo čuvala državno in na-
rodno edinstvo, kakor je izraženo v naši
ustavi. Nova vlada Nikole Pašića je prosta
vsakih kompromisov in pogajanj in je
zmožna, da vodi državno politiko v dolo-
čeni smeri po svojem programu. Treba je
povdariti, da je v programu nove vlade iz-
vedba zakonitih in svobodnih skupinskih
volitev. Na drugem mestu si šteje vlada v
dolžnost, da ukrene potrebno za izboljšanje
državne uprave in da zagotovi nadaljnje
funkcioniranje iste.

Ena izmed mnogoštevilnih skrbi nove
vlade bo stremenje po izboljšanju državnih
financ, povečanju državnih dohodkov, iz-
vedba obdavčenja državljanov z ozirom na
njihovo imetje, največjem varčevanju pri
stroških. Nova vlada se bo tudi potrudila,
da se stvarno reši ena izmed najvažnejših
potreb, invalidsko in uradniško vprašanje
po možnosti še pred predložitvijo invalid-
skega in uradniškega zakona narodni skup-
ščini. Ti zakoni se niso mogli predložiti
skupščini iz že navedenih razlogov, vendar
pa bo vlada stavila te zakone najprej na
dnevni red nove narodne skupščine. Isto-
tako se bodo novi narodni skupščini pred-
ložili v odobritev tudi zakonski predlogi za
pospeševanje poljedelstva in živinoreje ter
za ustvaritev ugodnih pogojev splošnega
narodnega gospodarstva. Zato bo stavila na
dnevni red tudi zakone o kmetijskih kre-
ditih in zavarovanju. Vlada Nikole Pašića
bo varovala avtoriteto državnih oblasti, šči-
tila enako svobodo vseh državljanov ter
njihovo politično prepričanje in jih varovala
pred nedopuščenimi nasilji pri popolnoma
svobodnih volitvah. Prepričana je, da se bo
narod izrekel za stanje, ustvarjeno z ustavo
in politiko, ki se vodi z neizpremenjeno
smerjo, da se učvrsti državno in narodno
edinstvo, za katero so bile darovane ne-
precenljive žrtve, ki so največje jamstvo za
napredek in bodočnost zedinjenega naroda
Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ta komunike je izšel tako pozno, ker
se radikali niso mogli sporazumeti glede
vprašanja ustave.

VSTOP MUSLIMANSKIH DESNICARJEV
V VLADO.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Včeraj je bila
v Sarajevu seja glavnega odbora centrali-
stične muslimanske stranke, na kateri je
bilo končno odločeno, ali gredo muslimani
v vlado ali ne. Odbor je sklenil, da vstopi
v vlado in je stavil Nikoli Pašiću pogoje,
da s morata skupini Maglajlić-Karameh-
medović odstopiti dva ministrska portfelja,
tri mesta v pokrajinski upravi v Sarajevu,
dva velika župana v Bosni, razen tega pa
da se mora izplačati na račun haka 42 mi-
lijonov dinarjev. Te zahteve muslimanske-
ga kluba je danes posl. Kurbegović pred-
ložil min. predsedniku Nikoli Pašiću. Ta-
koj potem je Nikola Pašić sklical sejo mi-
nistrskega sveta, da sklepa o tej zadevi.
Vlada je sklenila, da sprejme ponudbo
muslimanskega kluba pod pogojem, da se
mu odstopi ministrstvo trgovine in indu-
strije, nadalje ministrstvo brez portfelja in

mesto državnega podtajnika. Glede pokra-
jinske uprave v Sarajevu in imenovanju
velikih županov ni še vlada končno skle-
pala. Glede izplačila haka je sklenila, da
se ta zahteva odkloni, ker ni finančne
možnosti za njeno izvedbo. Muslimanski
klub je pristal na te pogoje in je določen
v imenu kluba za trgovinskega ministra
dr. Omerović, bivši minister za narodno
zdravje. Muslimanski minister brez por-
telja postane Mehmed Peić.

KMETIJACI SE PONUJAJO.

Belgrad, 27. decembra. (Izv.) Kakor
se doznava, je samostojna kmetijska stran-
ka, ki je imela v Ljubljani sejo svojega
glavnega odbora, poslala Pašiću svojo po-
nudbo za vstop v vlado. V tej ponudbi ni-
so samostojni stavili nobenih drugih
pogojev, kakor da morajo do-
biti oba velika župana v Slo-
veniji.

Zaupnikom SLS!

V božični številki »Slovenca« smo
objavili poziv vsem zaupnikom, da takoj
izvrše reklamacijsko postopanje. Po naj-
novejših informacijah je reklamacijsko
postopanje zaključeno že 6. j a n u a r j a
1923 (in ne 10. januarja, kakor stoji v
oglasu).

Zato ponovno pozivamo vse krajev-
ne odbore, da takoj vložijo vse reklama-
cije.

**Dne 6. januarja morajo biti
vsi naši somišljeniki vpisani
povsod.**

Tajništvo SLS.

Belgrad, 27. decembra. (Izv.) Z ozirom
na izjavo nekega radikalnega ministra iz-
gleda, da bo sprejet v vlado tudi samo-
stojni kmetijski klub, ki bo dobil svoje sta-
ro mesto, ministrstvo za kmetijstvo.

PROGLAS MIHAJLA AVRAMOVIĆA.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Mihajlo Avra-
mović je izdal proglas na narod pod naslo-
vom: »Izgubili glavce«, v katerem ostro na-
pada zemljoradniški klub in kritikuje nje-
govo delo, pri čemer dementira vse vesti,
ki jih je o njem razširil zemljoradniški klub.
Avramović povdarja, da je prenehal biti
član zemljoradniškega kluba, odkar je gla-
soval za zakon o zaščiti države in uničenju
komunističnih mandatorov. Naglašja, da seda-
nja zemljoradniška stranka sploh ni več
zemljoradniška in da nima več razloga za
obstoj. On, ki je zemljoradniško stranko
ustvaril, ji je ostal zvest, sedanjí poslanci
pa so zemljoradniško stranko uničili. V
splošnem Avramović zelo ostro napada
zemljoradniški klub.

VOJVODINSKI SLOVAKI.

Belgrad, 27. decembra. (Izv.) Iz Voj-
vodine poročajo, da se tamkaj organizirajo
Slovaki, ki hočejo nastopiti pri volitvah
samostojno.

NAŠLA STA SE . . .

Belgrad, 27. decembra. (Izv.) Semkaj
je dospel pokrajinski namestnik za Slove-
nijo Ivan Hribar, ki je dopolne posetil
Nikola Pašića, nato pa notranjega ministra
Vujičića. Njegov poset spravljajo v zvezo
s premeščenjem in vpokojitvijo nekaterih
uradnikov. Pokrajinski namestnik Iv. Hri-
bar je predlagal tudi Nikoli Pašiću, naj bi
radikalna stranka nastopila pri volitvah v
Sloveniji skupno z dr. Šusteršičem. Ta
predlog je bil v radikalnih krogih hlad-
no sprejet. Razumljivo je, da je prišel v
Belgrad skupno s Hribarjem tudi dr. Šu-
steršič, ki se pa tekom današnjega dne ni
razgovarjal z nobeno politično osebo ter
bo poizkušal šele jutri stopiti v stik z ra-
dikalci. Tekom jutrišnjega dne bo sprejet
od nekaterih prvakov radikalne stranke.
Dr. Šusteršič bi imel kandidirati v ljubljans-
ki oblasti, ako se odkrito izjavi za
radikalno stranko. Radikalna stranka bo
razen tega forsirala svojo listo samo še v
štajerski oblasti. Prihod dr. Šusteršiča se
komentira v vseh političnih krogih.

Proletarska stranka v Srbiji.

Belgrad, 27. decembra. (Izv.) Včeraj je
izšla izredna izdaja »Radniških novic« s
proglasom, ki naznanja osnivanje delav-
ske stranke za Jugoslavijo. Proglas govori
o nujni potrebi stranke, ki naj bi nasto-
pala za delavske pravice in o tem, da se
je na posvetovanju več delavskih vodite-
ljev sklenilo, da se skliče v Belgrad za
7. januar konferenca, na kateri se bodo
ustvarili temelji proletarske stranke. Na
proglasu sta podpisana bivši komunistični
poslanci Triša Kačlerović, Mihajlo Todo-
rović in več drugih komunističnih vodi-
teljev.

Pogajanja z Mažari.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Radikalni klub
je imel danes sejo, na kateri je razprav-
ljal o volivni pravici narodnostnih manj-

šin. Kakor znano, je mažarska vlada predlagala naši vladi, naj se v Vojvodini podaljša pravica opcije za Mažarsko na več let. Radikalni klub ni o tej stvari ničesar sklenil. Ako bi se mažarska ponudba sprejela, bi Mažari pri prihodnjih volitvah ne imeli volivne pravice.

Odbori pri Narodni banki in podružnicah ukinjeni.

Belgrad, 27. dec. (Izv.) Na sinočnji seji ministrskega sveta je bil na predlog finančnega ministra sprejet sklep, da se ukinejo pri Narodni banki in njenih podružnicah odbori za izdajanje dovoljenj za uvoz in nakup deviz.

Tozadevni sklep se glasi: S pravilnikom o ureditvi prometa z devizami in valutami od 25. sept. 1921 ter z izpremembami do 25. febr. 1922 je bilo določeno ustanovitev odborov pri Narodni banki in njenih podružnicah, kakor tudi njihove funkcije. Ti odbori so dajali dovoljenja za uvoz blaga in nakup deviz za poravnane obveznosti pri zagotovitvi valute. Ti odbori, ki jih je bilo 11, niso podali zaželjenega uspeha, medtem ko se je na drugi strani ustvaril režim individualnih dovoljenj z vsemi posledicami, ki jih je prinesel ta režim s seboj. Razen tega so bili z njimi v zvezi znatni stroški za vzdrževanje. Radi tega je ministrski svet na podlagi čl. 1. zakona o prometu z valutami in devizami sklenil:

1. Ukinjejo se vsi odbori pri Narodni banki in njenih podružnicah.

2. Pooblaščenke banke za poslovanje z devizami in valutami bodo izdajale devize in ostala plačilna sredstva uvoznikom z ozirom na njihove potrebe, ako se obvežejo, da bodo uporabili vse devize za uvoz najdalje v šestih mesecih. Banke morajo pa imeti tudi vpogled o protokoliranju tverde in plačanju davkov.

3. Pooblaščenke banke so dolžne vršiti nadzorstvo nad izpolnitvijo teh obveznosti, generalni inspektorat pa bo nadzoroval, ali vrše banke svoje poslovanje povoljno. Radi tega morajo banke kot prodajalec in uvozniki kot kupec voditi posebne kontrolne knjige, ki se bodo v tej zadevi predpisale.

4. Finančni minister se pooblašča, da izda potrebne naredbe za izvedbo tega sklepa.

Kooperacija socialnih demokratov z demokrati.

Maribor, 27. decembra. (Izv.) Zastopniki JDS dr. Kukovec, Voglar in dr. Serenec so se pogajali te dni z zastopniki oficijelne soc. demokratske stranke v Mariboru v svrhu koalicije na magistratu. Kakor znano, so radi mnogih koruptnih afer, ki jih je uganjala Grčar-Bahunova frakcija na mariborskem magistratu, občinski svetovalec NSS odpovedali sodelovanje s soc. demokrati. Tudi SLS ne mara nositi odgovornosti za nerednosti pri mestni upravi. Demokrati so to priliko porabili in sklepajo sedaj zvezo z Bahunom in Grčarjem.

NOVA INTERNACIONALA.

Budimpešta, 27. decembra. (Izv.) V nedeljo so otvorili kongres socialnih demokratov. Kongresa se je udeležil tudi Vandervelde, ki je zborovalce pozdravil v imenu amsterdamske internacionale. Rekel je med drugim, da se je dogovoril na Dunaju z različnimi socialističnimi veljaki, da se skliče v najkrajšem času kongres v Hamburg, kjer bi se ustanovila nova internacionala.

Tej internacionali pa bi se protivila Ljening in Mussollini.

IZVAŽANJE AMERIŠKEGA ZLATA V EVROPO.

Washington, 27. decembra. (Izv.) Kakor javljajo angleški listi, trdijo washingtonski uradni krogi, da bo začela ameriška vlada v kratkem času zopet izvažati zlato v Evropo.

KOMUNISTIČNE DEMONSTRACIJE V PARIZU.

Pariz, 27. decembra. (Izv.) Komunistične organizacije so priredile včeraj velike demonstracije v prilog izpustitve zaprtega Artisa. Prišlo je do ostrih spopadov. 43 oseb je bilo več ali manj ranjenih.

Sijajni volilni shodi na štajerskem.

SLOVENSKO LJUDSTVO ZA PREGANJANO KATOLIŠKO UČITELJSTVO.

Ptuj, 27. decembra. (Izv.) Včeraj se je vršil pri Sv. Tomažu blizu Ormoža velik ljudski shod SLS. Navzočih je bilo nad 500 mož in mladeničev. Govorila sta prof. Vesenjak in poslanec Žebot. Po sijajni uspelem zborovanju se je sprejela ostra resolucija proti višjemu šolskemu svetu v Ljubljani, katerega smatra naše ljudstvo samo kot institucijo Zerjav-Pribeževičeve demokrat. stranke. Resolucija se glasi: Odločno ugovarjamo proti preganjanju katoliško mislečega učiteljstva. Slovensko ljudstvo enodušno zahteva, da se vsi krivci v višjem šolskem svetu ostro kaznujejo. Imenovanja in prestave, katere je izvršil višji šolski svet v zadnjih letih, naj se proglasijo za neveljavne. Nadalje zahteva ljudstvo, da se šolske počitnice prestavijo zopet na jesenski čas.

NASE LJUDSTVO PROTI RADIČEVIM AGENTOM.

Ptuj, 27. decembra. (Izv.) Na shod SLS pri Sv. Tomažu je prišel tudi urednik »Republikanca«, neki Štampar, kot odposlanec dr. Novačana. Po govoricah naših govornikov se je oglasil tudi Štampar k besedi in je hotel prodajati Radičevovačano robo. Ves zbor pa je soglasno zahteval, naj se Štampar odstrani, ker ljudstvo odklanja vse tiste, kateri bi radi v tem zgodovinskem momentu naše slovenske volivce razpršili na razne strani. Le z veliko težavo so prof. Vesenjak, Žebot in predsednik Meško preprečili, da ljudstvo ni linčalo Radičevega agenta. Splošno razpoloženje med narodom je, da gre celokupno ljudstvo, tudi tisti, ki so bili pri zadnjih volitvah zapeljani v samostojno, soc. demokrat. in druge stranke, v enotni fronti t. j. v SLS v volilni boj, da pokažemo ne samo Srbom, ampak tudi Hrvatom in drugim, da je slovenski narod po ogromni večini v taboru SLS.

SHOD SLS V OSLUŠOVCIH PRI ORMOŽU.

Ptuj, 27. decembra. (Izv.) V Oslušovcih se je vršil včeraj popoldne velik shod SLS pod predsedstvom Tomaža Korparja. Govorili so prof. Vesenjak, poslanec Žebot ter posestnika Janžekovič in Lah. — Danes pa se je vršil velik tečaj za zaupnike in organizatorje naše stranke spodnjega ptujskega okraja. Udeležilo se ga je 10 županov ter zastopnikov petih župnij (okoli 120). Predavala

sta prof. Vesenjak in Žebot. Tečaj je trajal nad 4 ure. Ves ta teden se vrše podobni tečaji po celnem mariborskem okraju.

Občni zbor Slomškove zveze.

Včeraj, 27. decembra, se je vršil v dvoranji Akademskega doma v Ljubljani letošnji redni občni zbor katoliškega učiteljstva Slovenije pod vodstvom predsednika Slomškove zveze g. nadučitelja Štrukelja. Zbralo se je imenoma 150, ki so zborovali od pol 10. do 1. ure. Dvoje dejstev je živo odražalo iz poročil in debate: požrtvovalna, v ognju preizkušena zvestoba do katoliških načel in pa resno pojmovana stanovska zavest. Težka mora režima, ki je izrabljala svobodomiselnost in omahljivost večine za ogaben uničevalen boj proti versko in stanovsko zavedni manjšini, je odpahnjena, najtežji čas mučeništva je prestan — ta občutek je dostojno katoličana, ki obsoja in pobija zmoto in zablodo, a odpušča osebi nasprotnika, odseval iz obrazov zborujočih. Ne v maščevalni boj zoper zatiralce, ampak na delo za zdravljenje koruptnih stanovskih razmer in povzdigo krščanske prosvete med narodom — to je

Gradiščanski Hrvati.

Gradišče je takozvani Burgenland, kateri je bil lani vsled plebiscita priključen k avstrijski republiki. V Gradišču živi okoli 80—100.000 Hrvatov, ki so se bili v te kraje naselili pred 450 leti iz hrvatskega Primorja. Njihove vasi se raztezajo od češke Bratislave pa do jugoslovanske meje. Pod Ogrsko na razne stranke razdeljeni, so pri volitvah v gradiški deželni zbor 1921. leta nastopili enotno kot gradiški Hrvati, pri čemer je bilo za njihove kandidate oddanih 25.153 glasov. Vasi s hrvatskim prebivalstvom je v Gradišču 80, okoli 25 jih ima nad 2000 hrvatskih prebivalcev, nekatere, kakor n. pr. Veliki Borštov (Gross-Warasdorf) so čisto hrvatske. Žal, da je 11 vasi ostalo še pod Ogrsko. Na Dunaju šteje kolonija gradiških Hrvatov okoli 15.000 duš in imajo svojo organizacijo.

Ta od svoje matere zemlje celih štiristo let popolnoma odtrgana veja hrvatskega naroda je nekaj posebnega. Ona je brez vsake zveze s Hrvatsko ohranila svoj jezik, ga celo večalimenj čisto sama razvijala in v njem brez vsake pomoči svoje ljudskošolske knjige sestavljala ter si ohranila svojo inteligenco. Celo gramatiko tega jezika brez zveze s književno hrvatiščino imajo. Tipičen primer narodnega odcepka, ki se je sredi tujih velikih gospodujočih narodov iz lastnih sil ohranil.

Veliko je k temu pripomogla verskošolska avtonomija, ki so jo uživali pod Ogrsko. Madjari, ki sploh nimajo velike sile, da druge narode sebi prilijčijo, niso skoro nobenega gradiškega Hrvata pomadjarili, pač pa so se mnogi ponemčili. Zato je še danes velik del gradiških Hrvatov madjarsko orientiran, ker Nemce čutijo kot opasnije nasprotnike. Drugače dober list, bivše »Naše Novine«, ki so izhajale v Djeru, so se med plebiscitom za Ogrsko potegovali.

Svojih še iz ogrske uprave pobajajočih šol imajo gradiški Hrvati po sedanjih poizvedbah 35. Te so konfesional-

deviza, ki jo hoče nositi zveza na svojem praporu.

Iz poročil odbora posnemamo, da Slomškova zveza celo številčno zmerno raste, gmotno se s težavo vzdržuje, premočnim, zahrbtnim in čisto neverjetno brezobzirnim navalom nasprotnikov kljubuje z odločnostjo in modro taktiko krivično zatiranih, da so njena stremjenja pozitivno grajenje, stanu in ljudstvu koristno, ne pa maščevalno razdiranje.

Pozdravili so zborujoče številni zastopniki drugih katoliškonarodnih organizacij: kan. Nadrah (kot zastopnik interesov katol. učiteljstva v višjem šol. svetu), prof. dr. Rožič (za S. K. S. Z.), poslanec Gostinčar (Jugoslov. klub in Jugoslovanska strokovna zveza), visokošollec Sever, kaplan J. Hafner i. dr. Vsi so naglašali solidarnost vseh slojev vernega ljudstva s krivično stiskanim vernim učiteljstvom, ki skoraj doživi lepše dni. Debata je poživila odločnost za izvajanje načel v okvirju pravičnosti in pojasnila marsikatero nejasnost glede obstoječih razmer in oseb. Za predsednika je bil vnovič z navdušenim aplavzom izvoljen g. nadučitelj Štrukelj (Vič). Večina zborovalcev je še tekom popoldneva preživela v prijateljskem razgovoru nekaj ur v osvežujoči družbi sotrpinov.

Podrobnejše poročilo sledi v kratkem v »Slovincu« in v »Slov. Učitelju«. J. H.

na, občinsko-avtonomne in hrvatske. Med njimi so eno, dve, tri, štiri in celo pet-razrednice. Učiteljstva je čez 100. Ti so kakor i duhovščina obredovanja vredni. Čisto sami nase navezani, brez znanja razvoja hrvatskega jezika in literature v materni zemlji, so materinščino gojili in v njej učne knjige pisali. Videli smo »Početnico i prvo štanko za katoličanske hrvatske škole šopronske, mošonske in železanske krajine I. in II. razreda 1920.« Ze v uvodu beremo: »Brate, sestra! Neka umrit! Nauči se i nimški i ugarski, ali tvoj materinski jezik neka nigdar zabit!« Med pesmicami beremo:

»Moj otac i mati
oni su hrvati,
i ja hipac vsaki
ću hrvat ostati.

Hrvat sam se rodil,
Hrvat ime dobil,
Hrvat ću i biti,
Hrvat ću umriti.«

V celi »štanki« ni nobenega hrvatskega književnega ali narodnega prvoda iz matere zemlje, vse je na domačih gradiških tleh zrastle. Zanimiva so narodne pesmi, veliko jih je gotovo tudi iz madjarsčine prevzetih. V didaktičnem in pedagoškim oziru stoji ta ilustrirana čitanka na višini modernih zahtevkov. V kratkem izdajo gradiški hrvatski učitelji tretjo čitanko; neobhodno potrebno bi bilo, da jim gredo tu hrvatski književniki na roko. Avstrijska zvezna vlada nastavi prihodnje leto na učiteljsku v Oberschütznu enega učitelja za poučevanje hrvatskega jezika in gradiški Hrvati se potegujejo za to, da bi tak učitelj bil nastavljen tudi na zvezni realni gimnaziji v Železnem. Učitelje in župnike izvolijo po bivšem ogrskem verskošolskem avtonomnem zakonu sami; kako bo odzval naprej, se ne ve.

Pesnim pravijo gradiški Hrvati »jačke«, peti — »jačiti«. Jačk so tri vrste: 1. tiste, ki so jih prinesli s hrvatskega Primorja; 2. tiste, ki so se sestavile in spele v Gradišču in so jako lepe, tako da bi jih bilo treba zbrati; 3. madjarske na hrvatsko besedilo z znano ognjevito-otožno madjarsko melodijo. Kurioz je, da se v Gradišču poje neka ljubavna pesem na melodijo »Hej Slovani!« V šolah se je petje skoro vseskozi podučevalo nemško in madjarsko, to se pravi, nemške in madjarske »jačke« v hrvatskem prevodu, ker manjka narodu svoje pesmarice. Nujna potreba bi bila, da se jim le-ta preskrbi.

23. decembra je izšla 1. številka »Hrvatskih Novin«, glasnika g. diških Hrvatov, na Dunaju. V programnem članku se naglašajo potreba gojitve hrvatskega jezika, narodne pravice obenem s potrebo lojalnega avstrijskega državljanstva, lastno šolstvo in gospodarski procvit. Objavljena je tudi rodoljubna pesem 70 letnega župnika v Hrvatski Kemlji ob Donavi na Madjarskem, Mate Miloradića.

Iz tu objavljenega drobiža posnemamo, da vlada n. pr. v Velikem Borštovu pod vodstvom g. kaplana Martina Meršiča živahno društveno življenje, po vseh vaseh se goji narodna dramatika; na Božič so se uprizarjale v hrvatskem jeziku »Moč ljubavi«, »Majka«, »Tetac Lovre se pisat uču«, »Nočni pastir Betlehmski« in podobne.

— Čevlji za zimsko vreme, močni, topli, posebno priporočljivi za gg. oficirje, lovce itd. se dobe na glavni zalogi tovarn Peter Kozina et Ko., Ljubljana, Breg 20. Kupujte jih dokler še zaloga traja. 5322

»Kua u pa zdej, gspud Pucl, ke jh je minister Pašić kar štandepede na llt pu-stavu, kokr kašnja mesarskega ksela, če se prot obrtn pustau kej pregreši? Če b jm saj na šternajst dni kindu, kokr se spu-dob med puštenem ldmu, b že nč na reku in vs ta špas b bl fajn vu zgledu.«

»Kua če pa bt? Ena figal Jest s še glihe iz tega na strim. Jest sm že na koin. Če pa misleš, de u zdej kej bulš za Jugos-lavija, se pa moteš. Sej morš vedet, ker več škode nardi pr pouhнем kurit, al tist, ke je že douh zraven in je že du gila usega sit, al tist, ke mu še pu trebuh krul in kurni čaka, de b pršou du kurita.«

»Tu s lohka mislem, gspud Pucl; če prou ste mel tud duzdejšn ministri precej dobr apetit. No, kuku pa; al se jm kej kouče pu ministrskem futele in pu tistem ministrskem protfane, ke jm je tulk dobrga not prnesu?«

»Kua pa misleš? Prou nč! Moj futel je biu že tku vs ugulen in scfedran in tri nuge sa se že tku majale, de sm se zmeri bavu, de se um kar naenkat na tleh znaj-du. No, protfan je biu še neki uredn, tu je res; ampak ga um že tud pogrešu, ke zdej mam že tulk drubiža, de lohka s tem fondam barantam, kepčiske zveze mam pa tud še zmeri tam dol.«

»No ja; uni že veja kuku in kaj. Jest sm le tku memgrede uprašu, drgač se pa nečem nč u pulitka mešat; pusebn, ke se na krauje kepčije dost na zastopm. — Kua pa kej iz Grčatam? Kuku se pa ta pu-čut? A se kej hedu grima?«

»Ne sam grima; giftinga se, de je kar vs zelen ket kušar ud same jeze. On ma pa tud uržah, de se giftinga. Pumisl: tri mesce je že dajau Rajsnari pusebne ure, de b ga navadu, kuku se more na ministrskem fu-tele zadržat, de bl ofrten vn izgleda. Pol pa kar naenkat tkula, kar čez nuč. Tu ni kar tkula. Pa negau futel še ni biu pu-sebn zguncan, ket moj; leta in leta b se lohka še pu nem zveru in naumnast pu-čeu. Kene, on je drobne pustave in luhek kokr peru, jest sm pa kurenak in že brez priftošna vagam čez stu dvejset kil dobre

vage; s priftošnam pa več ket šenkat tulk.«

»Tu jm prou rad verjamem, ampak jest mislem, de sa že usi jugoslovansk mi-nistrsk futeli precej zguncan in scete-dran; zatu se m naraunast čudn zdi, da že niste djal u proračun tud nove mi-nistrske futele, ke ste djal tulk drugeh na-putrebneh reči in naumnast.«

»Tega pa zatu nisma sturl, ke sma že šnofal, de jh na uma več douh gulil. De b pa mi za tiste skrbel, ke za nam prideja, tu nam pa še u sajnah ni pršlu na misu.«

»Maja prou. Ampak, če b biu jest na-rodn puslanc in de b mou kašna beseda u Belgrade, b use drgač naredu. Kene, sej uni puznaja tiste futele, ke jh maja pul-berari in ke sa tku prštman, de tist pou-šter, ke kuntšaft na nem sedi, kar ukul ubrne, predn se nova kuntšaft najn usede, tku de je zmeri frišn. Tku b se mogli tud ministrsk futeli uštimit in kulk gnarja b se s tem pršaral, ke b jh na blu treba za usakmu ministram na nou preublačit. Scer pa men nč mar, nej nardeja kokr čja. Dokler uma mel Sluvenci kej pinka, uja že lohka na use viže gnar vn metal in s zmišlval use sorte naumnast; ke uma en-kat na subem, kar se u kmal zgudi, uja pa tud ministri, pa nej uja še tku radikaln al pa demukratičn, rad sedel tud na šuš-tarskeh stoučkeh. Kedr u pa tud za šuš-tarske stoučke gnarja zmankal, nej pa sam muzlmane za ministre nardeja, te pa tku ta narrajš na tleh sedeja.«

Politične vesti.

✚ **Stranka fraz.** »Slov. Narod« je v svoji božični številki napovedal novo stranko: »narodno-napredno in demokratično stranko okoli Slov. Naroda«, katere volilni program da bo delovni program zagrebške resolucije. Ta svet ali vsaj Slovenijo podpirajoča vest sama po sebi ni ravno zanimiva, zanimivejša pa je »Narodovo« vprašanje, če bi bilo mogoče sprejeti v »napredni« blok, ki so ga pri ljubljanskih občinskih volitvah tvorili narodno-socialistična stranka, narodno-napredna in demokratska stranka okoli Slov. Naroda, samostojna kmetijska stranka, narodno-radikalna stranka, tudi slovenski del JDS? Lahko odgovarja Slov. Narod, »ako podpiše zagrebško resolucijo in gre z nami v boj pod geslom: za sporazum s Hrvati, za nedeljivo Slovenijo, pa proti korupciji in politični nepoštenosti ter proti vsem nositeljem teh lepih čednosti.« Sijajno! Treba je samo podpisati kako resolucijo in zbrati za volilno geslo »proti korupciji«, pa je vse dobro. Vsi demokrati korupcionisti, zoper katere se je baje Jugoslovanska zajednica pri ljubljanskih volitvah borila, lahko mirnim srcem tako resolucijo in geslo podpišejo, saj držati ju ne bo treba. Zadostuje, če volivce takole z dvema ali tremi volilnimi gesli potegnemo za nos. Dolgo smo premišljevali, kaj je na vseh strankah, ki se nazivljajo napredne, naprednega. Zdaj je to po dolgem vprašanju vendar odkril »Slov. Narod«.

✚ **Sporazum med samostojnimi kmeti in dr. Žerjavom.** Belgrajska »Pravda« javlja: »Pred nekoliko dnevi je odpotoval v Slovenijo g. dr. Žerjav. Po poročilih iz Ljubljane je stopil g. dr. Žerjav že v zvezo z glavnim odborom samostojne kmetijske stranke glede eventualnega sporazuma za bodoče volitve. Ta sporazum med demokrati in samostojnimi kmeti je obstojal že pri zadnjih volitvah in sicer tako, da so demokratski glasovali za samostojne kmete, kjer so bili samostojnejši močnejši in obratno.«

✚ **Zanimiva izjava ministra Vujčića.** Minister notranjih zadev Vujčić je izjavil nekemu sotrudniku zagrebškega »Večera« sledeče: »Nas imenujejo sedaj ponekod »arbska pravoslavna vlada«, čeprav so bili zlasti v Protičevi vladi nekdanji samo trije »pravoslavni Srbi«, dočim so imeli takrat večino prečani. Kljub temu pa bo sedaj ta »arbska pravoslavna vlada« stala na stališču, da so vsi državljani SHS ravnopravni in ne bo pripoznala nobenih izjem.« — Prihodnost bo pokazala, če bodo besedam sledila tudi dejanja.

✚ **Radikalni disidenti.** Belgrajske »Vreme« poroča, da je radikalna stranka izključila tri vojvodinske radikale, Milana Jevtića, urednika »Banatskega Glasnika«, in advokata dr. Jovana Mihajlovića in dr. Elina Gavrilov. Vsi trije so iz Bečkereke in so vodili agitacijo proti oficijelni strankni politiki. Politični krogi mislijo, da je to početak Pašičeve volivne akcije proti Protiću in njegovim somišljenikom.

✚ **Položaj kraljevine Srbije.** Komunistično glasilo »Borba« z dne 23. decembra objavlja poročilo o 4. kongresu komunistične internacionale. V tem poročilu objavlja tudi referat tov. Ravensteyna o položaju na Balkanu. V tem referatu pravi med drugim sledeče: »Položaj povečane kraljevine Srbije, ki se danes imenuje kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, ni nič boljši od položaja na Grškem. Razen gospodarskih nadlog v krajih, kjer je besnela dolgoletna vojna, divja v Jugoslaviji plemenska politična borba. Če popolnoma zaslepljeni belgrajski vlastodržci ne bodo ob pravem času prisiljeni, da napravijo konec absolutističnemu centralizmu in ne pristanejo na široko avtonomijo posameznih delov Jugoslavije, bo tudi obstanek Jugoslavije vprašanje časa.«

✚ **Veter revolucije.** V belgrajski »Politiki« beremo pod omenjenim naslovom sledeče: »Po Evropi plja revolucijonarja sapa. Zaradi nacionalnih neuspehov začnejo razni narodi brez vsakega ozira na svoje parlamente zahtevati sami račune od odgovornih mest. Boljševizem, fašizem, kemalizem, streljanje ministrov so samo različne oblike nezadovoljstva. Mi smo daleč od tega, da bi želeli, da se tudi pri nas začne kopati grobovi za one, ki so odgovorni za naše nacionalne katastrofe in nesreče. Toda, če se parlament ne bo dovolj brgal za zunanje zadeve, pridejo lahko tudi nad nas neprijetna iznenadenja...«

✚ **Jadransko vprašanje.** — »Politika« javlja iz najbolj zanesljivega vira, o katerem trdi, da ne ve zanj niti naš poslanik v Rimu niti naše ministrstvo zunanjih zadev, da je italijanski zastopnik v društvu narodov g. Schialoja predložil svoji vladi izčrpano poročilo, da že danes lahko stopi z rapalsko pogodbo pred društvu narodov, ako je to potrebno. On je v društvu narodov teren tako pripravil, da mora Jugoslavija kljub vsej opravičenosti njenih zahtev sigurno priti s svojimi predlogi.

✚ **Zedinjenje italijanskih fašistov in »nacionalistov.«** »Ere Nuove« priobčuje pogovor s Enricom Corradinijem, iz katerega je

razvidno, da se pripravlja zedinjenje fašistovske in nacionalistične stranke.

✚ **Ustavna reforma v Italiji.** Generalni tajnik italijanskega notranjega ministrstva kom. Michele Bianchi je v pogovoru z urednikom »Ere Nuove« rekel, da hoče vlada še s sedanjim parlamentom izvesti ustavno in parlamentarno preobnovo. Propore se na vsak način odpravi.

✚ **Amnestija v Italiji.** Italijanski kralj je podpisal obširno amnestijo, ki velja predvsem za pripadnike vojske in mornarice glede političnih zločinov, potem za osebe, ki so bile obsojene zaradi zločinov povodom gospodarsko-socialnih nemirov, za carinske, finančne in disciplinarne prestopke itd. Pomilostenje velja tudi za anektirane pokrajine. Ministrski predsednik Mussolini je o priliki amnestije poslal justičnemu ministru pismo, v katerem opominja prebivalstvo, naj tega kraljevega milostnega čina ne tolmači napačno in naj ne krši znova zakonov, kajti poslej v Italiji lep čas ne bo več govora o kaki amnestiji.

✚ **Reparacijsko vprašanje** stoji v sedanjem trenutku tako, da bo nemška vlada predložila konferenci zaveznikov, ki se zopet zberejo in sicer v začetku januarja v Parizu, nove konkretne predloge. Amerika namreč noče niti znižati svojih terjatev pri zaveznikih niti dovoliti Nemčiji kakšnega posojila. Nemčija bo spričo tega morala napeti vse svoje moči in pritegniti k sanaciji svojih financ vse kroge brez izjeme, ako hoče zadostiti svojim težkim obveznostim.

✚ **Lozanska konferenca** je še vedno tam, kjer je bila. Turkom se namreč očitno nič ne mudi in niso pravzaprav še

Iz življenja belgrajskih katoličanov.

Belgrad, 24. decembra.

Tekom zadnjih par let se je začelo med belgrajskimi katoličani zelo lepo razvijati versko življenje. To je v prvi vrsti zasluga tukajšnje katoliške duhovščine, ki je znala iz src pregnati versko mlačnost in jo nadomestiti z vneto in ljubezljivo za vero. Odrasli se zbirajo okoli svojega dobrega župnika Wagnerja, gimnazijska mladina okoli svojega skrbnega kateheta dr. Madžerca, a ljudskošolska mladina okoli svojega ljubeznivega veroučitelja Kokanovića. Tako ni čuda, da je bila naša mala cerkva na dvorišču notranjega ministrstva v Krunski ulici meseca maja vsak večer nabito polna, ob nedeljah pa vrhu tega tudi dvorišče, ravno tako tudi meseca oktobra, ko se je vršila pobožnost sv. rožnega venca.

Izredno lep dan smo imeli belgrajski katoličani dne 8. decembra t. l. Bil je to dan naše mladine. Ob pol 9. uri zjutraj je bila sv. maša s skupnim sv. obhajilom za vseučiliško in gimnazijsko katoliško mladino. Sv. mašo je daroval papežev nuncij msgr. Pelegrinetti, govor za mladino pa je imel katehet g. dr. Madžerac. Popoldne istega dne se je vršila duhovna akademija. Prolog na čast Brezmadežni je govoril pravnik g. Josip Zaninović. Potem je sledilo predavanje »O pomenu praznika brezmadežnega spočetja«, katero je imel sedmošolec Ferdinand Mataušek. Učenka VI. gimn. razreda Marija Klajić je deklamirala Paveličevo pesem na čast Brezmadežni. Pravtako izbrane in lepo izvajane so bile tudi pevske točke, pri katerih so sodelovali: tretješolka Gita Farkaš, gđ. Klajićeva, gg. Šuman, Gregorić, dr. Golias in Burian.

Po akademiji se je vršila posvetitev mladine Brezmadežni, nakar je nuncij msgr. Pelegrinetti dal blagoslov z Najsvetejšim in tako zaključil pomembno prireditve. Svečanosti je prisostvovalo mnogo odličnih gostov pravoslavne vere, med njimi štiri vseučiliški profesorji in šest srednješolskih ravnateljev, ki so se o prireditvi zelo priznalo izrazili.

Danes, 24. decembra, smo zopet imeli lepo svečanost. Družba sv. Vincenca Pavelskega je priredila revni katoliški šolski deci božičnico, ki se je istotako vršila v naši mali cerkvi. Najprej je bil sv. blagoslov, nato so se pele božične pesmi in vršile deklaracije. Potem je imela predsednica društva sv. V. P. prisrčen kratek nagovor na deco, nakar so se razdelili darovi. Blizu 30 najrevnejših otrok je bilo obdarovanih z obleko in obutvijo, ostalih 400 pa s sadjem, slaščicami in kolači. Tudi tej prireditvi je prisostvoval nuncij msgr. Pelegrinetti s svojim tajnikom.

Po zvršetku svečanosti sta odšla društvena predsednica in župnik v bolnišnico, kjer sta razdelila božične darove katoliškim bolnikom — približno 30 po številu — da so se ta večer tudi oni razveselili.

Število katoličanov v Belgradu stalno raste in mala cerkva postaja z vsakim dnem tesnejša. Iskrena želja vseh belgrajskih katoličanov je, da bi se čim prej začel zidati dostojen katoliški hram, ki ne bo v ponos samo nam, ampak vsem katoličanom v državi. Sami v to svrhu nikakor ne zmoremo sredstev in obračamo se ob tej priliki znova na naše katoliške brate

na noben predlog zaveznikov pristali. Zato pa tembolj mešetarijo z Angleži na skrivaj. Angleži so Turkom ponudili baje velike gospodarske ugodnosti, ako ti pristanejo na Angležem ugodno rešitev dardanelskega vprašanja. Seveda se bo to trgovanje še precej dolgo vlečlo. Rusi so čudovito tihi. Morebiti pripravljajo kakšna presenečenja.

✚ **Litovsko republiko** so Francija, Anglija, Italija in Japonska de jure priznali. Za novega predsednika te republike je izvoljen Aleksander Stulginski, pristaš krščanske demokratične stranke, ki ima v sejni večino.

✚ **Sovjetski poslanik Goneckij** je došel v Carigrad, kjer bo zastopal Rusijo pri novi turški vladi. Njegov prvi neoficijelni svetovalec je znani nemški ekonomist in politik Parvus. Tudi značilno.

✚ **Fašizem na Angleškem?** Po zgledu fašizma v Italiji in znanega nacionalističnomističnega »Ku-Klux-Klan« v Ameriki, se je glasom »Daily News« tudi v Angliji osnovalo podobno tajno društvo »Reda križarjev«. Ustanovil je pred 2 letoma polkovnik Walter Haber. Nameni društva niso prav znani. Oni hočejo »obnoviti duh križarstva v vsakdanjem življenju«. Zdi se, da je cela reč bolj podobna nekdanjemu framasonstvu in »rosenkrajcarstvu« nego fašizmu.

✚ **Vstaja zopet divja v Indiji.** Angleži jo seveda skrbno skrivajo. V severovzhodnem delu so se uprli »Mashudic«, iz česar se je vnela prava vojna, v kateri nastopajo angleški avijatiki, ki bombardirajo vasi. Veliko več se ne more izvedeti.

širo domovine, da nam s prispevki prispejete na pomoč. Hvaležno sprejememo vsak najmanjši dar. K. R. M.

Volenci! Somišljeniki!

Preglejte volivne imenike! Zahtevajte pri županu vpis vseh somišljenikov, ki so izpuščeni! Upis lahko zahteva vsak volivec zase ali pa za drugo. Ne more pa tega napraviti kaka organizacija (SLS ali Kmetiska zveza) ampak le posamezen volivec.

Vse reklamacije morajo biti izvršene do

6. januarja 1923.

Dnevne novice.

— **Razpis volitev v narodno skupščino.** V prihodnji številki »Uradnega lista« bo objavljen razglas pokrajinske uprave za Slovenijo o volitvah v narodno skupščino. Ukaz o volitvah v narodno skupščino je bil razglašen v »Službenih Novinah kraljevine SHS« dne 22. decembra. Petnajstidnevni reklamacijski rok v smislu člena 12 zakona o volivnih imenikih konča torej 6. januarja 1923. Nobena kasnejša reklamacija ne more več vplivati na sestavo volivnega imenika.

— **Minister dr. Županič in pokrajinski namestnik Hribar** sta se na sv. Štefana dan odpeljala vsak v svojem salonskem vozu z brzovlakom v Belgrad.

— **Minister dr. Županič.** Naš belgrajski poročevalec nam je sporočil, »da je dr. Niko Županič pred vojno stopil v pravoslavje, kakor je izjavil.« O zadevi smo se natančneje informirali in dognali, da se je v tem smislu pač o njem govorilo, da pa dr. Županič dejansko nikdar ni stopil v pravoslavje, ampak je ostal katoličan.

— **Odlikovanje.** Kot člani zakonodajnega sveta so bili odlikovani z redom Belegra orla III. reda profesorji ljubljanske univerze dr. Gojmir Krek, dr. Metod Dolenc in dr. Anton Skumović.

— **Poslanske dnevnice.** Kakor smo že javili, je administrativni odbor parlamenta sklepal o vprašanju, ali naj se izplačujejo poslanske dnevnice do dne novih volitev. Kakor javlja »Politika«, obstoji v vladi v tem oziru nesoglasje. Del ministrov je za izplačevanje do volitev, večina ministrov pa je baje mnenja, da ta zahteva ni upravičena in smatra, da jo je treba odbiti.

— **Znani asiriolog Delitzsch Friderik** je umrl v božičnih dneh pri svojem sinu v Langen Schalsbach, star 72 let. Njegovo ime je zaslovelo pred 20 leti radi knjige »Bibel und Babel«, ki je povzročila v krščanskem svetu, zlasti med katoliškimi teologi, veliko zanimanja, a tudi odločnega odpora glede na razlago odnosov med asirsko babilonsko kulturo ter sv. pismom. Zadnja leta je razburil svet z novo knjigo »Das große Irrtum«, ki pa jo je svet strokovnjakov odklonil. Njegova zasluga pa je, da se je zapadni svet temeljito poprijel raziskovanja mezopotamske kulturne sfere ter njenega vpliva na hebrejsko in grško kulturo. Zlasti njegov študij klinopisov je prinesel vedno obilo sadov. — Dobro bi bilo, če bi nam kdo orisal v preglednem referatu pomen tega moza za moderno proučevanje orijentske kulture, zlasti pa pokazal njegove končne trdne rezultate. Svočas je o njem pisal »Kat. Obzorik« z ozirom na knjigo »Bibel - Babel«.

— **Izpit za rez. peš. podporočnike** so položili vsi Slovenci podnadredniki-dijaki 81. partije dijaškega bataljona v Valjevu, in sicer: Aleksa Benkovič, Dokležovje (Prekmurje); Ivo Česen, Ljubljana; Lojze Čik Vič; Ivo Fregel, Fram pri Mariboru; Franc Gabrovšek, St. Vid nad Ljubljano; Jože Kovačič, Bizeljako; Ivan Kranjc, Šiška; Jože Ledenik, Kočevje; Drago Leskovar, Libelice; Jože Piano, Retica ob Paki; Pavel Potokar, Radomlje; Vlado Rihtar, Šiška; Boris Šega, Jesenice; Ivo Stupar Kamnik; Bogomir Trepečnik, Radeče pri Zidanem mostu.

— **Perosi** — pod kuratelo. Po sporodilih iz Rima je prišel slavnati vatikanski dirigent in skladatelj Lorenzo Perosi na zahtevo bratov in min. za uk pod sodno nadzorstvo radi omračitve duha. To se je zgodilo z vso naglico, ker so se bali, da ne bi uničil svojih kompozicij in rokopisov. Misli je vse sežgati. Ze pred nekaj meseci smo poročali o njegovi čudni želji prestopiti v protestantizem (valdensko sekto). Potrtost in čudno obnašanje so opazili že pred vojno. Ze takrat ga je zdravil nek rimski psihijater, ki je ugotovil — paranoio. Zanimivo je, da med vojno ni hotel nič več skladati, da je jel sovražiti svoja dela ter začel študirati ruski in — slovenski jezik! Razprodal je svoje imetje (100.000 lir), izkupil razdelil med reveze, se posvetil študiju sv. pisma in hotel postati kalvinec.

— **Naša vojna mornarica** sestoji glasilom »Jadrana« iz minonoscev »Sokol«, »Galeb«, »Jastreb«, »Orao«, »Kobac« in »Gavran« (6 ladij po 525 ton po 4 topov), 13 torpedovk, 4 rečnih monitorjev »Drava«, »Sava«, »Vardar« in »Morava« in nekoliko malopomembnih pomorskih ladij.

— **Koliko bi danes stala ena jahta.** V pravkar izšli 1. številki »Jadranske Straže«, lista za pospeševanje in obrambo naših pomorskih interesov, se proračunavajo stroški za jahto, ki naj bi se podarila kralju, na 80—120 milijonov kron. Stroške naj bi nosili vlada in privatni darovalci, v prvi vrsti razna podjetja, ki bi dobavila material. Jahta bi naj bila »važen simbolični in reprezentativni faktor naše mlade pomorske države« in naj bi vladarju nudila priliko seznaniti se z našo obaljo. — Nam se zdi, da so stroški za jahto tu še prenizko proračunani.

— **Pojasnilo.** Zvedeli smo, da je več prijateljev nas slepih pred božičem iskalo našo pisarno brez uspeha, kar jako obžalujemo. Prosimo ta plemenita srca, da se na nas obrnejo sedaj, pred novim letom, ter blagohotno pošljejo svoje spominčice, da nam slepih olajšajo težke razmere, v našo pisarno, ki se nahaja poleg stanovanja našega predsednika Juraska, Wolfova ulica št. 12. — Podporno društvo slepih v Ljubljani.

— **V odbor službujočih farmacevtov** za okoliš Slovenskega lekarniškega gremija so bili izvoljeni za odbornike mag. pharm. Ivan Kristan, Nikola Jordanič, Ciril Maver, Slavko Hočevar; za namestnika mag. pharm. Stanko Hočevar in Mirko Hočevar. Odbor se je konstituiral dne 22. decembra 1922 in je bil izvoljen za načelnika mag. pharm. Ivan Kristan, za načelnikovega namestnika mag. pharm. Nikolaj Jordanič.

— **Promocija.** Dne 30. decembra 1922 ob 12. uri dopoldne bo promoviran na tukajšnji univerzi abs. pravnik g. Julij Fellahner rodom iz Melvite na Koroskem za doktorja prava.

— **Smrtina kosa.** Dne 23. decembra zjutraj je v Kokri umrla gostilničarka in posestnica Marija Povšnar, stara 62 let, mnogim turistom znana pod imenom »Jurjeva matic«. N. v m. p.!

— **Samoumor.** Posestnik in čevljar Martin Kladnik, 45 let star, je odšel dne 14. decembra iz Brezja v Gornji Grad usnje kupovat. Dne 16. decembra so pa našli nad vasjo Zaga v gozdu Velika dolina Kladnika obešenega na buki. Bil je že mrtev. Samomorilec se je obesil na pas in si nato še s samokresom pognal kroglo v vrat.

— **Nezainternica predsedniku »Druženja železniških činovnikov« radi njegovega vstopa v načelstvo JDS.** — Zadnji »Glasnik železniških činovnikov« poroča o 12. seji osrednjega odbora U. Z. C. dne 9. novembra t. l. sledeče: »Tovariš L. interpellira predsednika, ker je 8. novembra vstopil v načelstvo Jugoslav. demokratske stranke v Ljubljani kot zastopnik kluba demokratskih železničarjev. Predsednik odgovarja, da je klub demokratskih železničarjev tvorba, ki po svoji obliki nima nič skupnega z vodstvom UZC; kot prostemu državljanu mu mora biti dano na prosto, kakor drugim, da se politično udeležuje, kakor mu drago; pa tudi s stališča Udruženja bi ne bilo obsoditi, ako se njegov funkcionar, da doseže za društvu in člane več uspehov, posluži sredstev, ki mu jih proži trenutna politična situacija. Nastane kratka burna debata, ki kaže, da osrednji odbor ne soglaša z mnenjem predsednika.« — Do danes pa še ni znano, da bi bil g. nadzornik Černigoi radi tega izvajal posledice in izstopil iz načelstva JDS ali pa odložil svoj odborniški mandat v UZC.

— **Dr. Opekove govore** kupuje prijatelj in znanec za novoletno darilo. V večjem številu so še na razpolago: Začetek in Konec (14. ozir. po pošti 15 Din), O dveh grehah (10. ozir. 11 Din) in Za resnico (8. ozir. 9 Din). — Brez vere (5. ozir. 6 Din) je še par izvodov na prodaj. — Prodajalna K. T. D. Ničman v Ljubljani.

— **Prepoved prodaje tobaka** v javnih lokalih v Zagrebu in naokoli. Vsled poostrene propo-

vedi o prodaji tobaka v javnih lokalih so prišli zagrebški natakariji v jako težak položaj, ker jim je ravno prodaja tobaka največ nesla. Natakariji so uvedli akcijo za novo ureditev njihovih prejemkov. Zahtevajo ali 100-odstotno zvišanje plač ali pa revirno ureditev streže ozir. odpravo posebnih plačilnih natakarijev. Gospodarji so pripravljene zvišati plače, toda na račun gostov. Natakariji pa o tem nečejo slišati, ker jih je skušnjava poučila, da ob takih prilikah spravijo gospodarji v žep 850.000 do 400.000 večji zaslužek, natakarijem pa dajo od tega le mrvico. Pogajanja se nadaljujejo.

— V Budimpešti je umrl veliki industrijalec Manfred Weiss v 66. letu starosti.

— Umr v Novem Sadu. Dne 23. t. m. je načelnik mestnega užitinskega urada v Novem Sadu Milan Tapavica v svojem uradu vodil preiskavo proti vinskemu kontrolorju 65 letnemu Paji Kožarskemu in njegovemu zetu mesnemu kontrolorju Stefanu Doszaju ker je bil prišel na sled nekim nerednostim. Kožarskega so že prejšnji dan bili zaprli. Med preiskavo je Doszaj svojega načelnika napadel s nožem in mu zadal štiri rane. Tapavica je bežal na cesto, kjer se je mrtev zgrudil. Doszaj je so zapril.

— Smrtna nesreča na zagrebški cesti železnici. Delavec Adam Zajec v Zagrebu se je pri vožnji na tramvaju naslonil na vrata. Ta so se odprla in Zajec je padel z voza ter treščil z glavo ob cesto. Umril je še tisti dan.

— Tatvine in vlom. Katarini Tome iz Jerneje vasi je bil ukraden ček za 50 dolarjev. — Neznani vlomilci so vlomili pri trgovcu Leopoldu Slavici v Tomajni in odnesli blaga v vrednosti 12.480 K. — Vlomilci so odnesli Ignaciju Plavčaku v Tlakah blaga v vrednosti 3700 K in posestniku Jakobu Bukšku uro z verižico, vredno 1000 K.

— Budistična pravljica pripisuje potanek čajne rastline nekemu budističnemu spokorniku, ki je baje živel v 6. stoletju. Zaobljubil se je, da se bode celo svoje življenje vzdržal spanja. Ker ga je spanec vendarle premagal, kaznoval je samega sebe s tem, da si je odrezal veke, ter jih vrge na tla. In Budha usmilil se je svojega spokornika. Iz tal, kamor so padle veke, zrastle je mahoma lepo zeleno drevo z duhtečimi cveti, čegar lističi nam danes dajejo voljo okrepčujočo pijačo — čaj. Pišite in kupujte samo čajno mešanico znamke »Budha« v srebrnih zavitkih. 5600

Umr pri Fužinah.

Na praznik sv. Štefana zvečer so našli na polju v bližini Fužin ležati v krvi vojaka Franca Pečarja iz Studence št. 3, ki je prišel na dopust domov. Trikrat v prsi zabodenega so prepeljali precej v garnizijsko bolnišnico v Ljubljani, v kateri je še tisti večer na izkrvavitju umrl. Orožniki in ljubljanska policija so uvedli energične poizvedbe. Višji policijski stražnik Jožef Jazbec je ugotovil, da morata biti morilec zidarja Ivan Skrjane iz Benetka pri Ljutomeru in Čeh France Suran, katerega je oba aretirali. Policijski dežurni uradni revirni nadzornik Gruden je ugotovil, da sta bila osumljenca zadnja z umorjenim vojakom Pečarjem skupaj. Pečar jima je baje grozil z bajonetom, katerega mu je Skrjanec iztrgal, Suran, ki je nekaj malega na roki poškodovan, naj bi pa bil vojaka z bodalcem zabodel, Suran pa pravi, da je Skrjanec usmrtil vojaka. Višji stražnik Jazbec je zaplenil Pečarju odvzeti bajonet, kakor tudi Suranovo bodalce. Preiskava bo ugotovila, kdo je usmrtil Pečarja.

Primorske novice.

p Kako nastajajo prošnje za italijansko šolo v Istri. Družba sv. Cirila in Metoda je imela v Ferencih pri Vičnadi v Istri lepo šolsko poslopje, ki je bilo po eni četrtini last ferencskega konzorcija. Šola je bila svoj čas priznana kot deželna s hrvatskim učnim jezikom. Po prevratu je ostala šola zaprta, a Italijani so na razne načine skušali, da bi izlepa dobili v roke šolsko zgradbo. Toda konzorcij je bil zvesto na straži in poslopje je ostalo v njegovi posesti. Tedaj so nastopili fašisti. Prišli so v vas, sklicali konzorcij in njegove člane z revolverjem na mizi prisilili, da so podpisali listino, s katero prepuščajo šolsko zgradbo za otvoritev italijanske šole. Italijanski listi so pa nato poročali »razveseljivo« vest, da so Ferencani iz lastne volje prosili za italijansko šolo.

p Uprava postojnske jame je prešla v področje ministrstva za poljedelstvo. Ustanovila se je posebna komisija, ki bo vodila skrb za jamo.

p Zakaj so zaprli »Lavoratorejeve« urednike. Tržaški listi poročajo, da so papri pet »Lavoratorejevi« urednikov zato, ker so skrivali svojega tovariša Lionettija, katerega je iskala oblast radi nedovoljene nošenja orožja. Uredniki so še vedno zaprli.

p Žalostna bodočnost mesta Pulja. — Italijanska vlada se je iz umevnih razlogov odločila, da premesti mornariško poveljstvo iz Pulja v Benetke. Istotako se skrajno omeji puljski arzenal. Pulj ostane samo še oporišče za vojno brodogradnjo. Dana prebivalstvu vsaj nekoliko pomaga, namerava vlada

del arzenala prepustiti zasebnemu podjetništvu.

p Razpust koperskega občinskega sveta. Na pritisk fašistov je socialistična večina koperskega občinskega sveta podala ostavko, kar je bila že preje storila tudi manjšina.

p Monumentalen svetilnik v Trstu. Kakor poročajo nekateri italijanski listi, se prične v Trstu v kratkem graditi orjaš svetilnik v spomin italijanske zmage v svetovni vojni. Svetilnik bo visok 60 m in bo 28 morskih milj daleč viden.

Štajerske novice.

š Celje. Danes, 28. t. m., zvečer ob 8. uri se vrši v vrtni dvorani pri Belem volu sestanek somišljenikov SLS. Govori dr. Korošec.

š Socialni tečaj za fante in može v Celju se je pričel včeraj. Udeležuje se ga nad 80 fantov in mož. Včeraj so govorili dr. Korošec, dr. Basaj, dr. Ogrižek in tajnik Krajnc.

š Morilec svoje žene obsojen na smrt. Začetkom septembra so listi poročali o roparskem umoru na Kaplji, kjer da je bila mamerjeva žena Sahernik oropana in umorjena. Natančneje preiskave pa so dognale, da je bil rop fingiran in žena umorjena iz čisto drugih razlogov. Sum je padel na lastnega moža, ki je imel razmerje z neko Elizabeto Bordovšek, ki je služila kot dekla preko meje v Hrastu. Radi to ženske je mož svojo ženo začel sovražiti in jo preganjati. K osu mljenju so pomagali tudi otroci sami, katerim se je zdelo očetovo obnašanje na dan umora dne 8. septembra sumljivo. Mož je prišel fingirani rop sam ovidit orožnikom, ki so našli več predmetov, ki so potrdili sum, da je mož sam umoril svojo ženo. Tudi mariborski porotniki so bili tega prepričani. Obtoženi Peter Sahernik je bil obsojen na smrt na vešalih.

š Dvakrat oproščena radi umora očeta. Zadnji dan porotne razprave v Mariboru se je pečal z obnovo slučaja Tereze Semenko iz Pobrže pri Ptuj. Obtoženka je imela s svojim očetom prepir, ki je njen mož v vojni padel in je oče hotel si prilastiti zetu izročeno posest nazaj. Prepir je prešel v očitno sovražnost. Kakor ona trdi, je šel njen oče v novembru leta 1921 s sekiro nad njo, ona pa da ga je pahnila od sebe, pri čemer je padel po stopnicah in se sam ubil. V tem so si izvedenci v nasprotju, eni trdijo, da je imel nesrečno toliko in take poškodbe, da je izključeno, da bi se bil sam ubil, drugi priznajo to možnost. Hči je bila pri prvi poroti leta 1921 oproščena. Medtem se je vdrugič omožila s Semenom. Tudi ta bi bil rad imel posest in tudi s tem je žena prišla navzkriž, tako da jo je lastni mož ovidil nagovarjanja krivega pričevanja nečaka pri prvi razpravi. Porotniki so tudi to pot z 8 glasovi zaničali vprašanje na umor in tudi na nepredvidno ravnanje v silobranu ter nagovarjanje h krivi prisegi, vsled česar je bila tudi to pot oproščena.

š Tekstilno tovarno v Celju zgradi trgovec Luka Putan; tovarna bo edina svoje vrste v Jugoslaviji.

š Zločin ali nesreča. Te dni so našli v jarku Zapole pri Radečah posestnika Korbarja z razklano glavo. Ni še dognano, ali je pokojnika, ki je bil ngleden mož, kdo ubil ali pa je sam padel tako nesrečno.

š Kamen v čelo. Na poti iz Radeč v Podkraj je priletel posestnici Selč odnekod kamen v čelo s tako silo, da je omedlela in je močno krvavela. Zlikovca še niso izeledili.

š Pogreša se iz Maribora 14 letni dijak Macelj Godnik. Ne ve se, ali je ponesrečil pri drsanju na Dravi ali je pa odšel v Trst, kjer ima sorodnike.

š Tatvine. Obklea, v vrednosti 9000 K je bila ukradena v Trbovljah iz podstrešja Roberta Ravšaku. — Neznani vlomilci so v Tomajni vlomili v hišo trgovca Leopolda Slavici v Ptuj in odnesli raznega blaga v vrednosti 18.024 K. Ukradeno perilo je znaznamovano z monogramom »L. S.«

Gospodarstvo.

g Ziti trg. Na osješkem trgu se prodaja pšenica po 1700 K met. stot, kuruza (nova) 800—860 kron.

g Znižanje carine na žito v Italiji. Italijanska vlada je te dni znižala uvozno carino na moko od 45 lir na 15 lir pri kvintalu, da tako prisili domače trgovce, da znižajo cene domačemu žitu. L. 1921 je uvozila Italija kljub visoki carini 28 milijonov meterskih stotov moke.

g Brezposelnost v Italiji. V novembru 1922 je bilo v Italiji 321.011 brezposelnih, to je 8297 oseb več kot v oktobru 1921.

g Padanje cen nemškemu železu. Cene nemškemu železu so padle povprečno za 23.000 mark pri toni.

g Državni proračun Rumunije. V prvem tečaju proračunskega leta 1922-23 so se zvišali skupni državni dohodki Rumunije na 4.437.702 leja, izdatki pa 3.342.972.607 lejev, tako da prekašajo dohodki izdatke za 1.594.738.408 lejev.

g Svetovna cena zlata in srebra. Na londonskem trgu pada cena zlata in znaša 90 sh 7 penc pri unci, kar je najnižja cena od 12. septembra 1919. Zelo veliko zlata gre v New York. Tržišče srebra je bilo zelo slabo, a sedaj se je položaj zboljšal in to radi pomanjkanja zalog na Kitajskem. — V Berlinu notira gram platine 20.500—23.000 mark, gram zlata 5100—5200 mark, srebra 160—175 mark pri gramu.

g 20.000 hektolitrov madejskega in opertskega vina za Češkoslovaško. »Tempus poroča iz Lizbone, da je bila sklenjena trgovinska pogodba med Portugalsko in Češkoslovaško. Češkoslovaška bo uvozila iz Portugalske 20.000 hektolitrov madejskega in opertskega vina in bo dovolila Portugalski olajšavo carinskih pristojbin. Na drugi strani bo Češkoslovaška dovolila Portugalski kar naj-

več carinskih ugodnosti pri blagu, ki se bo izvažalo na Portugalsko iz Češkoslovaške republike.

g Letošnja hmeljeva letina na Bavarskem. Kakor je posneti iz poročila bavarskega statističnega urada, so pridelali letos na Bavarskem 50 tisoč 845 q hmelja, torej še enkrat toliko, kakor lansko leto.

g Zlato za Češkoslovaško iz Anglije. Iz Prage poročajo, da je prejel bančni zavod češkoslovaškega finančnega ministrstva v Pragi 2000 kg zlata iz Anglije v svrhu kovanja zlatih češkoslovaških dukatov.

g Produkcija sladkorja v Češkoslovaški. V novembru 1922 je bilo v Češkoslovaški producirana za 286.000 ton rafiniranega sladkorja in za 126.500 ton surovega sladkorja. Doma se je konsumiralo za 39.000 ton belega sladkorja in za 215 ton surovega sladkorja. Izvozilo pa se je za 61.800 ton belega sladkorja in za 1.800 ton surovega sladkorja.

g Češkoslovaška trgovska mornarica. — Dne 17. t. m. je priplul v New York češkoslovaški parnik »Legie«. Ta parnik so svoječasno kupili češki legijonarji v Daljnem Vzhodu in je služil za prevoz legijonarjev in vojnih ujetnikov v domovino.

g Deladca na Rumunskem. Kakor poroča »Slowakische Finanzwelt«, namerava rumunski finančni minister Bratinu vzeti iz prometa v prihodnjem letu za 6 milijard bankovcev v sporazumu z Narodno banko. S tem bi se kroležen bankovcev na Rumunskem zmanjšalo za polovico. Industrijski in trgovski krogi so proti tej ministriki nameri.

g Cene cigaret v Italiji. Od 15. t. m. so se spremenile cene italijanskim cigaretam, ki se proizvajajo na Reki, sledeče: Hercegovina (rezan) od 150 na 120 lir kg, princessis od 20 na 15 cent, komad, dame od 12 na 9 cent, komad, cigarete Re od 12 cent na 9 cent komad, cigarete Danubio od 7 na 6 cent komad, cigarete Sport od 12 na 13 cent komad.

g Delavske banke v Ameriki. V zadnjih dveh letih so prišli v Ameriki anovati delavske banke. Od teh je izmed prvih osnovana Cooperative National Bank v Clevelandu in sicer po zvezi strojevodjev. Osnovna glavica znaša 1 milijon dolarjev, vlog ima banka 14 milj. dolarjev.

BORZA.

Zagreb, 27. dec. 1922. (Sklep.) Devize: Pešta 3.75—4.02, Berlin 1.36—1.40, Italija 4.75—4.80, London 432—433, New York 98—99, Pariz 6.90—6.96, Praga 2.96—2.98, Dunaj 0.18—0.1840, Curih 17.80 do 17.85, Varšava 0.53—0.56, Amsterdam 37.25. Valute: marke 1.48, lire 4.73—4.76, dolarji 91.50 do 92.50, fr. franki 6.75—6.80, leji 51.—, lire 300 do 310.

Curih, 27. dec. 1922. (Sklep.) Devize: Pešta 0.224, Berlin 0.74, Italija 26.90, London 24.52, New York 527.624, Pariz 38.65, Praga 16.50, Dunaj 0.0075, Bukarešta 8.10, Sofija 8.72, Zagreb 1.47, Varšava 0.08, Holl. 210.25. Valute: n. a. K. 00.078.

Dunaj, 27. dec. 1922. (Sklep.) Devize: Pešta 29.35, Berlin 9.35, Italija 3576, London 326700, New York 70425, Pariz 5134, Praga 2147, Brüssel 4694, Curih 13385, Sofija 479.50, Belgrad 727, Zagreb 181.75, Varšava 3.85, Amsterdam 27990.

Ljubljanske novice.

lj Zlata maša. Na praznik sv. Štefana je obhajal preč. g. Franc Pančur, prof. na koperskem učiteljsku v pok., v Marijanišču svojo zlato mašo. — Ad multos annos!

lj »Narodova« laž. »Slov. Narod« je v božični številki poročal, da je »klerikalcem zrastel greben in zato o Peričevi kandidaturi nečemo ničesar več vedeti ter zahtevajo, da pripade župansko mesto njim — klerikalcem kot najmočnejši skupini v koaliciji«. Izjavljamo, da je ta »Narodova« trditev prosta izmišljotina, brez vsake podlage in bi se dala tolmačiti le kot pobožna »Narodova« želja.

lj Tečaj za praktična ročna dela, ki ga priredi Slovenska krščanska ženska zveza v dvorani v Križankah, je namenjen v prvi vrsti delavkam, ki so čez dan zaposlene v tovarnah, prodajalnicah itd. Sedaj se jim nudi prilika, da se v kratkem času izvežbajo v naslednjih ročnih delih: šivanje in prikojevanje oblek in perila, vezenje, klekanje, izdelovanje domačih čevljev, copat in telovadnih čevljev, popraviljanje čevljev. Vse tiste, ki se mislijo tečaja udeleževati, se naj priklase dne 30. t. m. ob 7. uri zvečer v Krekovi prosveti, kjer bo skupno posvetovanje vseh javljenih udeleženk in učiteljic, ki bodo poučevale na tem tečaju. Podrobnejše podatke dobite na tem sestanku. — Predsedstvo.

lj Silvestrov večer priredi letos zopet »Ljubljana« v veliki dvorani Uniona. Igral bo popoln prvovrsten orkester; vsem potrešččinam bodo cene dnevne, nič zvišane. Opozorjamo in vabimo vse prijatelje.

lj Umril je 26 t. m. nenadne smrti g. Jernej Mastek, upokojenec tobačne tovarne. Zadel ga je kap. Pogreb bo danes, 28. t. m. ob dveh popoldne iz hiše Žalosti Stari trg št. 26. — Na sv. večer je umrla v starosti 81 let gospa Franja Ferlinč roj. Perdan, mati prokurista ljubljanske kreditne banke g. Emerika Ferlina. Pokojnica je bila izredno ljubezniva in vsestransko priljubljena gospa. Pokopali so jo na sv. Štefana dan. Blag ji spomini so jo na sv. Štefana dan. Blag ji spomini!

lj Gladujoče ptice. Pretekli teden je postavila mestna uprava kot prejšnja leta po javnih nasadih korita za krmljenje ptic. Pozimi. A glej, mesto da bi se pokladala v nastavljen korita krma, je nekdo v noči od 10.—11. decembra 1922 prevrgel in položil v tivolskem in Trubarjevem parku 10 takih korit. Ljudstvo tarla nad draginjo itd., a soditi po neštevilnih pijancih, bi šlovek nehoti sklepali, da živimo v vsem izobilju.

lj. Res je, da je v vojni marsikdo tako posuroval, da se znaša nad vsako četudi najne-dolžnejšo stvarjo, ali da bi kratil celo pticam ono malo drobtinice, ki jim jih poklada dobra roka, bi ne bili pričakovali. Prosimo ljubljansko občinstvo, da polaga pticam semenca in drugo krmo, kamor pač more, a kr. policijo pa, da pazi na nočne razgrajbe ter zlasti kvarilce najstrožje kaznuje in tudi ovadi državnemu pravdnistvu.

lj Silvestrov večer pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani. Kakor običajno, priredi pevski zbor Glasbene Matice tudi letos Silvestrov večer v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Začetek točno ob 8. zvečer. Na vsopredu so razni zbori, solonastopi in pa komični prizori. Skrb-ljeno je za mrzel prigrizek in dobro kapljico. Vstop-nine ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki v kriticje stroškov. — Pevski zbor vabi svoje člane in prijatelje, da se tega večera v obilnem številu vdeležijo.

lj Stavba delavske savarovalnice še vedno po-živja, dasiravno je osrednji urad v Zagrebu še do-ložil gradnjo v zmanjšanem obsegu in bi se z iz-kopavanjem in odvažanjem materiala in drugimi deli lahko takoj pričelo. Zakaj se po drugih stav-bah dela? Zlasti v sosesstvu pri gradbi palače Ljub-ljanskega dvora v Kolodvorski ulici delo tudi se-daj lepo napreduje. Zakaj pa pri delavski savaro-valnici ne, kjer gre za dobro delavstva, ki bi pri lastni stavbi imelo tudi sedaj pozni zaslužka. Ga-nite se tisti, ki imate odločilno besedo in ne trpite, da se s pričetkom še naprej zavlačuje.

lj Pogum naših fašistov. V noči od nedelje na ponedeljek so zopet povzročili ljubljanski fašisti, večinoma akademiki, baje sinovi banaških žitnih oderuhov, neprijeten incident pred kavarno »Zvezdec. S kordonom so zaprli vhod v drevorad »Zvezdec«, prekinjali, nadlegovali mimoidoče mirne pasante, zlasti gospodične, gospe in zakonske dvo-jice, ki so jih napadli nele z besedami, temveč celo dejanjsko. Napadli so ob pol 11. zvečer celo ne-kega starejšega gospoda, ki se je po Selenburgovi ulici vračal s svojo ženo proti »Zvezdecu« mirno do-mov. Nekoliko teh »akademikov« je povzročilo tudi prepri »skupino Ljubljancanov, deloma delavcev, ki so se vračali od polnočnice. Naenkrat pa so se fašisti znašli v neprijetnem položaju, ker se je zbra-la večja gružja ljudi, da bi kmalu sami dobili ba-tine. Izgnili so brez sledu! Eden izmed njih je za-ostal sredi gruč in bi gotovo pošteno plačal drznot svojih tovarišev, da ni ravno isti trenotek prišel mimo nek drug akademik, tehnik Hinič, ki je videl znanega akademika v kritičnem položaju in ki je skušal pomiriti razburjene duhove, da bi ne prišlo do spopada, ko je zvedel, zakaj gre. To bi mu tudi uspelo, da ni fašist na prediznen način zopet izzval Ljubljancanov, ki so sedaj navalili nanj, nekateri pozneje došli pa so napadli tudi Hiniča, ker so mislili, da je bil tudi v družbi fašistov. Ob tej pri-tilki pa se je zgodil zelo značilen dogodek za pogum naših fašistov. Fašist je pognel iz čepa revolver ter junaško pobegnil tako, da je kar pete brusil po hrbtu. »Rešitelj« domovine je pozabil na svoje fašistovsko dostojanstvo, četudi z orožjem v roki, ter pustil na cedilu v razjarjeni gruč golorokega človeka, ki je zanj riskiral kožo iz samega človeko-ljublja. Kot zaje je pobegnil skozi mračni park in pustil v stiski svojega rešilca. Tehnik Hinič se je komaj ubranil razburjenih ljudi, ko pa je došla policija, se je nespornost končno pojasnil. Ljudje so se razšli z obljubo, da bodo »fašistovsko faki-nažo« naučili ob prvi priliki pameti. Pozivljamo oblasti, naj napravijo konec nesramnemu izživanju fašistovskih mladitcev, ker bodo drugače morali Ljubljancani končno sami napraviti red. Raznim tipom, ki se samo vlačijo po kavarnah ter sramote našo akademsko mladino, pa naj rektorat univerze podari — consilium abundi.

lj Društvo »Soča« vabi svoje člane in prijatelje na Silvestrov večer, katerega priredi 31. t. m. v salonu restavracije »Pri levcu«. Na programu je: Godba, petje, recitacije itd. Začetek ob osmih in pol zvečer. Vstopnina: 3 dinarje za osebo. Zabava se vrši pri pogrjenih mizah.

lj Nekatera poglavja iz higijene »dojenčec« za praktične zdravnike. Gospod dr. Matija Ambro-žič priredi v okvirju organizacije sekundarjev za Slovenijo v Ljubljani naslovno predavanje in sicer vsak ponedeljek od 19.-20. ure v predavalnici med. oddelka javne bolnice v Ljubljani skozi 6 tednov. Začetek 8. prosinca 1923. Za nečlane organizacije stanestane ciklus Din 150. — Odbor.

lj Mestna plinarna nam poroča, da vporaba plina za kurjavo, razsvetljavo in kuho ni prav nič omejena. Plin se vpelje vsakemu odjemalcu. Stroške za vpeljavo zaračuna plinarna po lastni ceni. Cena plinu (8 K za kubični meter) je nizka in je danes plin za kuho gotovo zelo ceno kurivo. Za eno ko-silo štirčlanske družine se porabi okoli 0.6 m³ pli-na, t. j. le K 4.80, medtem ko stroški pri navadni kurjavi to svoto daleč presegajo.

lj Iz pisarne mestnega šolskega sveta. Mestni šolski svet ljubljanski je imel dne 13. decembra 1922 svojo redno sejo, o kateri smo prejeli sledeče poročilo. Na znanje se vzemo poročila o prezidi-alijah, personalijah in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe. Sklene se predložiti višjemu šolskemu svetu ugovor proti kršenju in omejeva-nju zakonito zajamčenih pravic mestnega šolskega sveta v zadevi postopanja glede imenovanja začas-nega učiteljstva, preskrbe učnih prostorov in ured-be pouka. Za podelitev dvojice v stalno popolnitev razpisanih katehetskikh mest na mestnih javnih osnovnih in strokovnih šolah se predloži kompeten-cina nasveta. Na znanje se vzemo inspekcijška poročila o nadzorovanju III. mestne deške in III. m. tne dekliške in pa vnanje zasebne dekliške osnovne šole urušilinske za šolsko leto 1922-23. Sprejmo se vsi s temi poročili združeni nasveti pe-dagoškega in administrativnega značaja. Poročila je predložiti višjemu šolskemu svetu v končno

dobrenje. Reši se več internih vprašanj gospodarske vsebine in sprejme se več z njimi združenih resolucij.

Ij Todenski zdravstveni izkaz. Od 17. do 23. m. je bilo v Ljubljani rojenih 26, mrtvorojena 2; umrlo je v tem času 18 oseb, od teh je bilo 3 tujecev. Vzrok smrti je bila v 2 slučajih življenjska slabost, v 8 jetika, v 1 rak, ostalo druge bolezni.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 17. do 23. t. m. je bil v Ljubljani naznanjen 1 slučaj trebušnega legarja.

Ij Politijska kronika. Božični prazniki so letos minili tako mirno, kakor že dolgo vrsto let ne. Aretiran je bil en sam razgrajšč. — Alojziju Dežnanu na Gosposvetski cesti je bila ukradena zimska suknja in blače v skupni vrednosti 8000 K. — V noči na 24. t. m. je bilo vloženo v izločeno okno trgovca Karla Sosa. Vlomilci so odnesli raznega blaga, vrednega 22.400 K.

Odkritosrčno priznanje.

Nikola Andrić, urednik »Zabavne Biblioteke«, je napisal v božični številki »Jutarnjega lista« pod naslovom »Uspomene i perspektive« članek o desetletnem svojem urejevanju imenovane zbirke: Značilna za kulturne odnose Hrvatov do drugih Slovanov, zlasti do Srbov in Slovencev in Bolgarov je njegova izpoved, da s čutom sramu priznava, da doslej ni prišel do tega, da bi izdal le eno knjigo iz bolgarske, ukrajinske in slovenske literature. Glavna krivda tiči po njegovi izjavi v tem, da Hrvati nimajo sposobnih prevajateljev za bolgarski in ukrajinski jezik. »Kar se tiče«, pravi doslovno dalje, »slovenske knjige, bi se mogel izviti iz zadrege le do gotove mere, če bi rekel: pa mi smo plemeni istega jezika. Toda zlagal bi se. Hrvati, žal, ne čitajo niti srbskih izdaj — a žal, da tudi Srbi ne hrvatskih del v toliki meri, da bi mogli na obeh straneh izdajatelji računati na ker smo si isto. Toda jaz doslej nisem napravil Slovencev. Res je, da nam ni treba prevajati iz slovenščine na hrvatski jezik, ker smo si isto. Toda jaz daslej nisem našel tekom deset let niti enega hrvatskega književnika, ki bi mi bil znal res verno prevesti katerega slovenskega pisatelja. Mi znamo češko, rusko, poljsko, toda slovensko in bolgarsko ne znamo.

Morda bi se ne smelo povedati javno, mislim pa, da je pač že došel čas, da govorimo resnico in si pogledamo drzno iz oči v oči ...

Resnično! Treba si je odkirto povedati resnico, ker le to prinese pravo zdravilo in pokaže tudi pravo pot za praktično medsebojno zblizanje. Dejstvo je, da smo Slovenci doslej veliko bolj hodili k Hrvatom v goste, kakor pa Hrvati k nam, da smo mi bolj gojili spoznavanje bratskega jezika kakor pa bratje Hrvatje našega.

Edino pravilno bi bilo, da bi poslej Hrvatje in Srbi toliko gojili v svojih šolah slovenščino, kot smo Slovenci doslej srbohrvaščino! Potem odpadejo samo po sebi vse skrbi za prevajatelje srbskih, slovenskih, hrvatskih ali bolgarskih knjižnih del ...

Prosveta.

pr Pri slavnostnem koncertu pesakega zbora »Glasbene Matice« smo izvečine slišali že znane skladbe. Mogli bi pričakovati novih, pa je z drugega stališča morda tudi tako prav, da se pokaže čem večje število skladb in skladateljev. Zbori, ki jih je Matica to pot prvič pela, so bili sledeči:

Adamičev »Zaman pod oknom«, Pavličev »Lenka«, Devova »Svatba na poljanu« in — če se ne motimo — Mokranjčev XI. rukovet srbskih nar. pesmi s Kosovega. Adamič zna dati polnovrednega izraza temu, kar je v vseh src običaj, njegove skladbe prav zato tako v živo udarjajo, ker nam ta naš splošni občut podaja s tako plastiko. Devova »Svatba« je vesela, gibka reč z lahimi humorističnimi priznakom, hrupnimi viški. Hubad je je vse pono-vil, vsled česar je dobila obliko nekakega ronda, skladbi je bilo to v veliko korist, ker sicer svatje prelito dovrše. Pavličev »Lenka« bi morla kdo dejal, da je to drobno pesmice preširoko razpotegnili; zdi se pa, da otroška domišljija, ki iz najneznatnejšega drobca razpreda neverjetno obsežne tvorbe — vsaj časovno — tudi ta način opravičuje, zlasti če gibko, ljubko, otroško nagajivost tako zadene kot jo pričujoča. Zbor je pel dobro, marsikaj z ognjem, pevsko-tehnično morda najbolje koroško »Gor čez izaroc, kjer ni bilo niti ene nepotrebne cizure, ampak vse lepo vezano, dvakrat so bile vrtice (tretja s četrto in sedma z osmo) strnjene z naravnost preveč iznajdljivostjo. Jako lepo je tudi zvenel Mokranjčev, od težke melanholije do igrive razposajenosti. Da smo z užitkom poslušali Lajovca v njegovi — skoro bi dejal — klasično umerjeni lepoti, ki jo zna s kontrapunktom odeti v tako živo barvo in jo polagoma gnati do najsilnejših viškov, ko človeka tako za seboj potegne, da ne utegne izpraševati, ali je to »naša« muzika ali je »tuja«, ampak samo to čuti, kako mu čustvo v mogočnem valovanju vdarja čez bregove ... Iskreno hvalošni smo bili Matici za Foersterjevo »Ljubico«, ki se vedno spada med to, kar je slovenska umetnost najboljšega ustvarila. Cezur pa vseh skladateljev gotovo ni nameraval. Jako spretno sta pa bili n. pr. vezani 3. in 4. vrtica osme kitice.

Ga. Lovištorca je pela R. Savina recitativno obdelano pesem s toplo poudarjenimi viški — kar je not vmes, so bolj za to, da posamezne viške med seboj gladko vežejo — dalje P. H. Saltnerjevo arijo iz »Vnebozvetja«, občuteno v smislu zmernega italijanskega »bel cantata« — škoda da smo se namesto pestrih orkestralnih barv morali zadovoljiti s klavirjem. — Škerjančeva »Pomladna noč« so nam jemala oči s svojim bliščem v instrumentu in petju in nam z mehkim prelivanjem v harmoniji božale čustvo. Dr. Krekova »Tam zunaj je snega« je polna žara — Krek je mojster v neposrednem izrazu. Gospa Lovištorca ima pač zaklad v svojem glasu, predvsem v lahni, iskri, blaženi višini, ki je tako voljna, mehka, prožna in polna, zmagovila, da komaj čutimo, kdaj se njen glas povzpne v tiste srečne zračne pokrajine.

G. Betetto nam je zapel F. S. Vilharjevega »Mornarja«, ki je navzlic preprosti fakturi užgal. Je pa tudi vprašanje, če ga je kdo kdaj s tako iskrenim čustvom pel. Dr. B. Iparčev »Menik« je nepričakovano globoko zajeta skladba, ki v glasbi izbornu ustvarja težo starosti, pa ne da bi popolnoma »amoralna« spominja srečne mladosti. Veliko celotno moč in težo skladbe je slabši — morda je pa le osebna občutljivost s tem izražena — vodilni ton na predzadnjem zlogu ... minulo je. Gerbičeva »Prejaj« je ljuba, malce poredna zanka, ki se ji pa srca še vedno radostno odpirajo. Če bi hoteli Betellovo petje točno označiti, bi morali ponoviti vse, kar že več let pohvalnega pišemo, pa bi morali še kaj pridodati. Za danes samo to: mojster je, do kraja izvežban pavec prve vrste, in kar je še več: srce ima in vsa njegova velika izvežbanost služi samo njegovemu velikemu umetniškemu čustvovanju. — G. prof. J. Ravnik je kot spremljevalec enakovrsten Betello. Njegovo igro pač slišimo, pa se je med petjem niti prav ne zavedamo ne, tako jo zna osredotočiti na peva.

K. pr Anton Trost, najboljši slovenski pianist nastopi na koncertu »Zveze godbenikov za Slovenijo« 8. I. 1923 v Unionu v razsežni točki: Čajkovskega

klavirskem koncertu s spremljevanjem orkestra. To delo zahteva ogromnega tehničnega znanja in intelektualnega temperamenta. Le reančni klavirski mojstri so mu kos. Saj se je celo slavni Rubinstein, kateremu je prvotno nameraval Čajkovskij svoj koncert posvetiti, izpodtakal nad dozdnevno nepraktičnostjo in nehalčnostjo klavirskega teksta in zahteval od Čajkovskega nebroj izprememb. Toda Čajkovskij se ni udal in dal svoj rokopis v tisk z edino izpremembo: z dedikacijo Hans Bilowu. Ta svetovni pianist ga je potem igral na svoji ameriški turneji v Bostonu in dosegel z njim nečuten uspeh. Pozneje je tudi Rubinstein temeljito izpremenil svoje naziranje o Čajkovskijevem delu. Da pri Trostu vprašanje tehnike sploh ne eksistira, je opetovano dokazal na raznih koncertih tu in v tujini. Težkoče obvlada brez napora, vendar mu tehnika ni cilj, temveč le sredstvo v dosego intenzivnejšega podajanja glasbenih misli. Trosta odlikuje predvsem visoka glasbena inteligenca in gorko, globoko občutovanje glasbenih umotvorov. Omenjeni koncert je igral Trost lansko leto na Dunaju in dosegel z njim velikanski uspeh. Publika in kritika je bila navdušena in mu je enodušno priznala mojstrstvo. Z orkestrom »Zveze godbenikov« ga spremlja njegov sošolac in prijatelj izza mladih let Niko Stritof, ki dirigira razen tega ta večer še V. Novakovo slovaško suito za mali in dvočakov tretje simfonije za veliki orkester.

pr 2. redni občni zbor Strokovnega združenja jugoslov. oblikujočih umetnikov v področju Slovenije se vrši dne 6. januarja 1923, ob 10. uri popoldne v restavraciji Union, s sledečim dnevnim redom: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Tajniškovo poročilo o delu Združenja in o I. umetni. kongresu. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo preglednikov. 5. Volitev novega odbora. 6. Služajnosti. — Člani se vabijo, da se udeležijo tega običnega zbora polnoštevilo.

pr Novi zakon i pravilnik o stanovima, s tumačenjem i rišejenjima izdao dr. Lavoslav Sik, odvetnik u Zagrebu. Cena 15 Din. Založba Cirilo-metodske knjižare, Preradovićev trg 4, Zagreb, 1922.

pr Zbirka zakonov VIII. snopiš. Zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih. Zakon o volilnih imenikih. Zakon o ministarski odgovornosti. Zakon o izpremembah v zakonu o obč. upravi. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din 5.—, po pošti 50 para več.

pr Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka. V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. Str. 100. Cena vezani knjigi 15 dinarjev, po pošti 150 Din več.

Narodno gledališče.

Opera.

Četrtek, 28. decembra: MADAME BUTTERFLY. Goslovanje gospe Poljakove. Začetek ob pol osmih. Red B.

Petek, 29. decembra: GORENJSKI SLAVČEK. — Začetek ob pol osmih. Red E.

Sobota, 30. decembra: CARMEN. Začetek ob pol osmih. Red D.

Nedelja, 31. decembra: GORENJSKI SLAVČEK. Začetek ob treh popoldne.

Ponedeljek, 1. januarja: PRODANA NEVESTA. — Začetek ob pol osmih. Izven.

Drama.

Četrtek, 28. decembra: KRALJ NA BETAJNOVI. Red D.

Petek, 29. decembra: Zaprto.

Sobota, 30. decembra: LILIJOM. Red A.

Nedelja, 31. decembra: Zaprto.

Ponedeljek, 1. januarja: Ob treh popoldne: PETERČKOVE POSLEDNJE SANJE. Izven. — Ob osmih zvečer: LILIJOM. Izven.

»Gorenjski slavček« na Silvestrov dan ob treh popoldne. Na Silvestrov dan, v nedeljo, dne 31. t. m., se poje v opernem gledališču izvirna in velepriljubljena slovenska opera »Gorenjski slavček« ob treh popoldne in ne ob šestih zvečer, kakor je bilo prvotno naznanjeno. Ljubiteljem gledališča izven Ljubljane se nudi s tem ugodna prilika, da pridejo opero poslušat. Konec predstave bo najpozneje ob pol šestih. Zunanji posetniki se z večernimi vlaki lahko na vse strani zopet pravočasno odpeljejo. Za isti dan popoldne ob treh napove-

dana predstava »Peterčkovih poslednjih sanj« odpade, ker je večje število osebja zaposlenega v obeh igrar. Popoldanske operne predstave ob treh popoldne se bodo v prihodnjih mesecih večkrat vršile, to pa zaradi tega, da se posebno izvenljudijanskemu občinstvu omogoči poset opernih predstav. Izvenljudijski posetniki naj vselej pravočasno naznanijo svoje želje glede vstopnic po dopisnicah, naslovljenih na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani.

Cerkveni vestnik.

e Izprememba na dunajski nunciatu. Dosedanji dunajski nuncij nadškof Marchetti-Selvaggianni je kot tajnik za propagando poklican v Rim, na njegovo mesto pa pride msgr. Sibilia.

e 25 letnica katoliške Caritas v Nemčiji. Mladi mesec je nemška katoliška Caritas v Kölnu na izredno slovesen način proslavila 25 letnico svojega dela. V Zvezi so združene prav vse katoliške dobrodelne organizacije. Na jubilejnih zborovanjih je govoril kardinal Schulte, ki je povdarjal, da svet javnih oblasti in ogromno število občinstva. Prvi je govoril kardinal Schulte, ki je povdarjal, da svet danes ničesar bolj ne potrebuje nego socialnih, npravnih in verskih vrednot in moči krščanske ljubezni. Potem je govoril državni minister za delo dr. Brauns (katol. duhovnik), ki je pozdravil zbor v imenu državnega kancelarja. Naglasil je, da je dobrodelnost postala državi neobhodno potrebna pomočnica. Veliki župan mesta Kölna dr. Aedenauer se je v imenu mesta toplo zahvalil za pomoč Caritas. Predsednik Nemškega društva za javno in privatno skrbstvo je naglašal potrebo armade prostovoljnih borcev proti bedi in vsakovrstni potrebi. V imenu Nemškega rdečega križa je častil k jubileju baron pl. Rotenhan. Župnik Ohl je prinesel pozdrave in častilke Centralnega odbora za notranjo misijo nemške evangelske cerkve. Kot zadnji je govoril rabin dr. Rosenthal v imenu osrednje dobrodelne pisarne nemških judov. Naglašal je, naj bi se na pravih verskih tleh vedno našli vsi v bratski ljubezni. Tako je slavje izvenlo v pravem evangelskem duhu vseobsega-joče ljubezni do bližnjega.

Orlovski vestnik.

Odborova seja čentjakobskega »Orla« se vrši danes točno ob 8. uri zvečer v prostorih Prosvete!

Poizvedovanja.

Izgubil je ubog star delavec v nedeljo ob 10. uri popoldne od tobakarne na Marijinem trgu do Miklošičeve ceste denarnico z vsem tedenskim zaslužkom. Pošteni najditelji se prosí, naj denar vrne proti nagradi na naslov: Valentin Črnivec, Kapiteljska ulica 7.

BOLEČINE? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid Vi se boste čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter nad 25 let priljubljeni Z omočom in poštino 3 dvoj-nate ali 12 specialnih steklenic 24 Din; 36 dvoj-natih ali 12 specialnih steklenic 208 Din s 5% doplačilom razpošilja: lekarnar EUGEN V. FEL-LER, STUBICA DONJA, Elzafrg št. 134, Hrvatsko.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Gas opazovanja	Baro-meter v mm	Termo-meter v C	Relativna diferenca v C	Nebo, vetrovi	Poglavni v mm
26.12. 21 h	736.9	4.8	0.8	obl.	—
27.12. 7 h	737.2	4	0.7	obl.	1.1
27.12. 14 h	737.3	6	0.7	obl.	—

Strgalke
(radirke)
The Rex Co., Ljubljana.

Iščem POSTREŽNICO
pridno. — Zglasiti se je treba na Bregu št. 18, III. nadstr., desno. 5618

DEKLE
Snažno, pošteno vzgojeno sprejemem za posravljanje sob in k otrokom. — Naslov v upravnistvo »Slo-venca« pod »DEKLE 5604«.

Potrebščine za maskiranje
šminke, puder, vazelino, nosni klej, masliks ter krep za brade, priporoča
Parfumerija »Strmoli«,
LJUBLJANA, POD TRANČO 1.

Mlekarice!
Hiša pri glavni cesti, izven mesta, z 10 strankami, ki rabijo na dan približno 20 l mleka, išče od novega leta naprej mlekarico. Plačilo točno. Priglasiti se je pri g. EDER, Celovška cesta št. 117, Zgor. šiška, do 5. januarja 1923. 5617

Za izdelovanje belega perila
za dame in gospode se priporoča Pepca VERBIČ, Ljubljana, Karlovska cesta 15.

Poslušaj KUHARICO
no, dobro sprejemem takoj. Plača dobra. Naslov v upravi »Slovenca« pod šte. 5603.

Soliden, samski, samostojen GOSPOD
išče res pridno, značajno OSEBO za gospodinjjo

Zmožno vsakega gospodinjjskega dela.
Cenji, ponudbe se prosí poslati najpo-zneje do 30. t. m. na upravnistvo »Slo-venca« pod »ZNACAJEN 5613«.

Preklic.
Podpisani Matevž Turner, trgo-vec v Ljubljani, preklicujem vse, kar sem o trvdki Ludovik Gerk-man ml. v Ljubljani, posebno na-sproti trvdki Herman Berg v Ma-riboru govoril, kot popolnoma ne-resnično. Obžalujem, da sem take govorice razširjal o trvdki Ludo-vik Gerkman ml., prosim jo od-puščanja in se ji zahvaljujem, da je odstopila od kaz. tožbe ter se zavezuje poravnati vse stroške.
Ljubljana, dne 22. decembra 1922.
Matevž TURNER.

Izurnjena ŠIVILJA
gre na dom. — Kje, pove upravnistvo »Slovenca« pod šte. 5610.

Pošteno žensko
ki je vajena posravljanja pisarniških sob, takoj sprejememo. Več povedo v Hranilni-oi kmečkih občin Dunajska 38

BOMBAŽEVA PREDILNICA in TKAL-NICA v TRZICU
išče osebo
ki bi bila dobro vajena ravnanja in merjenja z lesom
er bi obenem kot zaprišežen paznik prevzela NADZORSTVO V NJENIH GOZDIH kakor tudi čez njeno ribarstvo. Ponudbe direktno. 5580

HLAPCA
boljšega, zanesljivega, ki bi tudi pomagal oskrbovati večje posestvo blizu Ljublja-ne, sprejemem takoj. Pismene ponudbe pod »Pošten 5593« na upravnistvo lista.

Objava in zahvala.
V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da smo spremili dne 26. dec. po-poldne k večnemu počitku našo ljubo, nepozabno mater, ozir. sestro, taško in staro mater, gospo

Franjo Ferlinc, roj. Perdan
ki je na sv. večer po daljšem bolehanju nenadoma izdihnila svojo blago dušo, pre-videna s sv. zakramenti za umirajočo.

Iskreno se zahvaljujemo za časteče mnogobrojno spremstvo na zadnji poti, za ljubeznjivo ustno in pismeno nam sožalje in za poklonjeno/krasno cvetje.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 30. decembra ob 10. uri v farni cerkvi Marijinega Oznanenja.

LJUBLJANA, 27. decembra 1922.

Emerik Ferline, sin. Fani Voves, hči. Marija Florè in Josipina Fridrih, sestri.
Hermine Ferline, sinaha. dr. Jan Voves, zet. Maša Voves, vnukinja.

Samostojni krojači,
trezni in zanesljivi, dobro izvežbani (tudi z dežele), dobijo za stalno proti kavciji razno konfekcijsko delo na dom. — Vprašati je v Ljubljani, Emonska cesta šte. 8, I. nadstr., v pisarni.

Boljše dekle
ki zna dobro kuhati, sprejememo k mali rodbini. — SEMPER, Koprivnica, Hrvatsko. 5582

BERSON

GUMIJEVE PETE
in
PODPLATI

ohranijo Vam obutev
trpežno in
elegančno

Dobe se v vseh boljših trgovinah z usnjem ter na debelo pri
BERSON-KAUČUK d. d., ZAGREB, WILSON TRG 7.

STENSKI KOLEDAR 1923

(oblika 36/30.5 cm)

Izdala in založila

JUGOSLOVANSKA TISKARNA
LJUBLJANA

Cena izvedu 6 dinarjev - Trgovci znaten popust

Redna zveza
iz Bremena preko Southampton, Cherbourg v New York
potom prekrasnih ameriških
vladnih parobrodov **United States Lines.**

PRIMODNI ODHOD:
Amerika 2. jan. 7. febr.
President Roosevelt 6. jan. 14. febr.
President Harding 17. jan. 24. febr.
George Washington 21. febr. 18. marc.

Zahtevajte prospekte in cene
listine šte. 165.

UNITED STATES LINES

BEGRAD, Trnavska ulica 1,
in vse večje potne pisarne.

Salama

prva vrste
novo blago
popolno zrelo
dobiva se
povsod

I. hrv. tvornica salame,
suhega mesa in masti

M. Gavrilović
sinovi d. d.
Petrinja.

Kožuhovina
svila, modni nakit, predpasniki,
spodnja krila

po znižanih cenah

pri
A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg šte. 19.

Kolesa

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini tvrdka

J. GOREC, Gosposvetska c. 14.

Lepo posestvo

v Lazih-Fara na Kranjskem obstoječe
iz njive, trankov in gozda, nad 20 jo-
hov površine se radi odsotnosti ugod-
no proda. Vprašanja na Anton Sken-
dar, Remete pri Zagrebu.

Divjačino

JELENE, SRNE, ZAJCE,
JEREBICE, FAZANE, DIVJE
KOZE, KLJUNAČE ITD.

kupuje vsako množino in plača
po najboljših cenah

E. VAJDA

ČAKOVEC: MEDJIMURJE

Izvoz divjačine in perutnine.

Brzjavi: VAJDA ČAKOVEC.

Telefon interurban šte. 59.

!!! AUTO !!!

BENCIN
OLJE
MAST

PNEUMATIKA
VSA POPRAVILA
IN VOZNIJE

Le prvovrstno blago in delo po solid-
nih cenah nudi

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 dinarjev.)

KLEPARJI:

Remžger & Smerkol, Florjanska ul. 13.
Produktivna zadruga kleparjev, inšala-
terjev, kolnarjev in krovcev v Ljubljani,
Kolodvorska ulica šte. 23.
Korn T., Poljanska cesta šte. 8.

KLOBUKE in TELOV. POTREBŠČINE:
Kunovar Ivan, Stari trg šte. 10.

KONFEKCIJSKA TROOVINA:

Olap Josip, Pod Trančo.

MEHANIČNA DELAVNICA.

Pisalne, računske, razmnoževalne in dru-
ge pisarn. stroje popravlja in prenavlja
Ludovik Baraga, Selenburgova ul. 6/1

PARNA PEKARNA:

Jean Schreyer nasl. Jakob Kavčič, Gra-
dišče šte. 5.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Ferenc & Fuchs, Ljubljana, Mirje šte. 2.

SPEDIJSKA PODJETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 3, Tel. 463.
Ranzinger R., Cesta na juž. železn. 7-9.

TROOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zeloška cesta št. 21, Ljubljana

TROOV. Z DEŽNIKI IN SOLNENIKI:

Mikuš L., Mesni trg 15.

TROOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:

Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«, Valva-
zorjev trg šte. 7.

ZALOGA POHIŠTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta šte. 17.

Poravnajte naročnino!

Kaj si beliš glavo!

kaj bi kupil svojim dragim za
novo leto; prazna skrb, pojdi k

JOSIP PETELINC-U

LJUBLJANA, Sv. Petra nasip šte. 7.

Tem dobiš vse, kar je koristnega za dom in
obrt. Priljubljene in povsod zahtevane šivalne
stroje **„GRITZNER“** v veliki iz-
beri za domačo in obrtno rabo. Vse potreb-
ščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje.
galanterijsko, modno in toaletno blago,
po zmerni ceni **na veliko in malo.**

NEVESTE!

Zaloga pohištva - lastna tapetniška delavnica!

Od navadne do najfinejša
opreme. - - Cene dnevne.

Brata Sever, Ljubljana

Gospodarska cesta šte. 13 (KOLIZEJ).

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

v Ljubljani

naznanja svojim vlagateljem, da bo obrestovala
izza 1. januarja 1923

vloge po 5%

Najprimernejša

darila za novo leto.

Amerikanski in angleški **„SINGER“** šivalni stroji

Singer igle in pripadajoči deli
Singer olje, sukanec, svila itd.

Lastna mehanična delavnica - Prodaja na obroke

Singer šivalni stroji Buorne & Co. New-York
Centrala za SHS.

ZAGREB, Marulićeva ul. 5

Podružnice: Ljubljana, Selenburgova 3, Zagreb,
Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na
Savi, Subotica, Novi sad, Maribor, Sarajevo, Mostar, Banja-
luka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac,
Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Stip -
Zastopstva v vseh večjih mestih

Pozor lovci. Proda se skoro nova lov-
ska puška, dvocevka ka-
liber 16 za brezdimen smodnik. Več se
izve pri ravnatelju Hranil. kmeč. občin.

Klavir

male oblike, dobro ohranjen, cena 3000
Din, proda **ANTON DERNIČ**, Radov-
ljica, Lancova šte. 33. 5590

Cigaretni papir

»Riz Albina« 100/60 v knjigah, fine ka-
kovosti po 280 K za karton priporoča
O. DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Cesalni salon za dame

O. Fettich-Frankheim

Ljubljana, Kongresni trg 19.

Elektr. masaža lic — Manikura

Barvanje z L'Oreal Henne

Izvršujejo se vsa lasna dela.

Parfumerija.

ZALOGA POHIŠTVA.

Izdelava vseh vrst **BLAZIN, ZIMNIC,**
PERESNIC, DIVANOV, OTOMAN in vsa
pripadajoča tapetniška dela po najgud-
nejših cenah. V zalogi tudi morska trava.
— **PETER KOBAL**, zaloga pohištva in
apetniška delavnica, **KRANJ**, 5308

ZA IZDELOVANJE

belega perila

za dame in gospode se priporoča **PEPCA**
VERBIČ, Ljubljana, Karlovska cesta 15.

Po ugodni ceni prodam
zlato chronometer-URO
z bitjem, **ZLATO VERIZICO** in
briljantni **PRSTAN**. - Hinko Sever
Ljubljana, Stari trg št. 34.

Sode od 150-350 l

dobro ohranjene, kupim takoj
po zmerni ceni. — Ponudbe na
upravnishvo »Slovenec« pod šifro:
»SODI 5592«.

Kupimo z dokazom legitimacije stara,
tudi pokvarjena

DVOKOLESA,

motorje, šiv. in razne stroje.

BATJEL, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Specialitete: Poročne opreme.

Opreme za novorojenčke.

Perilo za dame in gospode

prilpote in najfinejše kakovosti izdeluje najceneje

tvornica M. Aléšovec,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1.

Raznovrstno perilo vedno v zalogi. — Prilpčno za
novoletna darila.

Zimska sezija!

Velike množine zimskega blaga
ravnokar došle.

A. & E. Skaberne Ljubljana
Mestni trg 10

Naprodaj

le ene najlepših in velikih
posestev v Velikih Laščah

na Dolenjskem, z vsemi spadajočimi pri-
tiklinami hiše: blev, klet, vodnjak, ko-
palna soba, 3 orale sadnega vrta, cve-
lični in zelenjadni vrt, 6 piv, 3 trav-
niki in 7 zaraščenih gozdov. Vse v naj-
boljšem stanju. Primerno za trgovino in
gostilno, posebno za lesno trgovino. Za
kupca takoj prosto stanovanje s 5 so-
bami, 2 kuhinji in shrambo. Cena nizka,
plačevalni pogoji ugodni. — Natanko
pojasni in prodaja:

JOŽE PLANKAR,

LJUBLJANA, Dolenjska cesta 5.

NB.: Reflektiram samo na resne kupce.

Abadie

cigaretni papir

in stročnice z novo banderolo Mo-
nopolne uprave se dobiva zopet pri
glavni zalogi

A. Lampret, Ljubljana,

Krekov trg 10. — Istotam se dobi tudi
konceptni in ovojni (Pack) papir.

Premog in cement

stalno v zalogi pri

H. PETRIČ, LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 33.

Tel. 366. Skladišče: **BALKAN.**

Stavbeno in portalno

mizarstvo

Jožef Šenica, Ljubljana,

Dunajska cesta, Za Bezigradom 6,

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.